

a bátorság nevelésére kell nálunk, a csendőrségnél is, nagy súlyt fektetni, mert a csendőrnek egyesekkel, vagy akár tömegekkel szembeni végső fellépése tulajdonképpen nem lesz egyéb, mint kézítása.

Nem akarok a lapunk 23. számában megjelent cikk írójával mindenáron vitatkozni, de, azt hiszem, tévesen mérlegelhetette azokat az eshetőségeket, amelyek az ilyen fegyverhasználati eseteknél figyelembe jöhetnek. Ugyanis szószerint ezeket írja: „A gyakorlatban eddig helyes, és kimenetelében üdvös volt, egy-egy felizgatott tömegnek, — melynek magatartása erélyesebb fellépést nem követelt — szuronnal való szétosztatása. Miért kellene ehhez kézítés? Ha nincs más vezényszavam, mint „Kézítéshez kész!” s „Hajrá!”, a csendőrnek, sportutasításunk értelmében, kíméletlen támadással akként kell tömegben álló ellenfelét megtámadnia, hogy az azonnal harc képtelenné váljék. Nem hiszem, hogy volna parancsnok s végrehajtó, kik a csendőrségi szabályainkban előírt fegyverhasználatnál tanúsítandó köteles kíméletet szem elől tévesztenék, de viszont ez esetben sportutasításunk hivatkozott szakaszaival kerülhetnek ellentétbe“.

Félreértések elkerülése végett szükségesnek tartom hangoztatni, hogy a szuronyos puskának, mint döfőfegyvernek, a használata jön ilyen esetben is elsősorban számításba. A puskatúsok ütésre, vagy lökésre való használatát azért említettem, mert a körülmények annak ilyenmódon való használatát is indokoltta tehetik. Erre különben is módot nyújt a Szut. nevezetesen akkor, ha a csendőr és több ellenszegülő között dulakodásra kerül a sor, amikor is kényszerűségből, a cél elérése végett, de a fegyverbecsület megóvása szempontjából is, szükséges, hogy a csendőr fegyverét olyan módon használja, ahogy a célt, vagyis a támadásra képtelen helyzetbe való helyezést, könnyebben elérheti. Ha ezzel, mint a gyakorlatban előforduló eshetőséggel számolnunk kell, akkor az is szükséges, hogy csendőreinket az ilyenmódon való fegyverhasználatra kiképezzük. Régebben ezt a célt volt hivatva szolgálni a szuronyvívás, napjainkban a kézítésének (közelharcnak) a szuronyharcban való kiképzési része. (Kat. Sport. ut. A. feje.). Tehát a lényeg nem ott van, hogy hajdanában „szuronyvívás“-nak neveztük, ma pedig „szuronyharc“-nak, mert lényegében mind a két kiképzési mód a szuronyos puskának a használatát volt és van hivatva szolgálni. Az utóbbi mindenestre a modern követelményeknek megfelelőbben, de mind a kettő harcra képezte és képezi a csendőrt (katonát).

Azért, mert a Kat. Sport Ut. azt mondja, hogy a kézítása nem más, mint test-testnek élet-halálharc és hogy az ellenfelünket már az első szúrással semmisítsük meg, miért nem lehetne a tömegeket a Kat. Sport Ut. határozványaiában tanultak szerint szétosztatni, nem értem. Hiszen a Szut. kimondja, hogy lehető kímélettel kell eljárni a fegyverhasználatnál s miután a viszonyaink azt kívánják, a csendőr ezeknek a figyelembevételével használja a fegyverét.

Itt, nézetem szerint, arról van szó, hogy használom-e a fegyveremet, vagy nem. Intelligenciát követel annak megítélésére, hogy milyen fegyvert használok. Nevezetesen a kevésbé veszélyes kardot, vagy szuronyt, avagy löfegyvert. A karhatalomként fellépő osztag parancsnoka fogja ezt eldön-

teni. Ha a parancsnok arra határozza el magát, hogy szuronnal oszlatja fel a tömeget, akkor ezt elrendeli. A végrehajtás részleteibe már csak nehezen érvényesítheti befolyását, itt az egyes egyének (csendőrök) szerepe lép előtérbe. Mielőtt a parancsnok döntene a fegyverhasználat felett, a Szut. határozványai értelmében az egyéb kényszerítő eszközöket kell alkalmazni. Ilyen esetben ezen lehet a hangsúly abból a szempontból, hogy kíméletesen járjon el, mert hiszen ha már fegyvert használ a csapat, akkor kissé kétes szerepet játszik a kímélet. Ugyanis felfogás dolga, hogy kíméletnek nevezzük azt, hogy valakit karonszúrtnak, vagy mellbe. Mindenesetre kíméletesebb az előbbi. Azt hiszem, ez nem annyira tömegekkel szemben, mint inkább egyesekkel szemben való fegyverhasználatnál játszhat szerepet. Azért, mert az a tömeg, amelyik az egyéb kényszerítő eszközökre nem tágitott, ezzel kifejezésre juttatta azt a szándékát, hogy tettelesen fog ellentállani. Vagyis igyekezni fog az eljáró csendőrt megtámadni, körülfogni, lefegyverezni, amikor is egy tömegben majd nehezen lehet mérlegelni, hogy a sok támadó közül mindegyikének a karját, vagy a lábát szúrja meg a szorongatott csendőr. Itt, nézetem szerint, igenis tekintet nélkül a kíméletre, erélyesen használja fegyverét szúrásra, lökésre, ütésre és a végső esetben lövésre. Persze, másként áll ez az eset, ha a tömeg a szuronyok megvillanására, vagy az első sebesültek jajaira már szétszalad. Ekkor már lehet válogatni a még ellenszegülők között s azoknak a kímélet szempontjából alkalmas testrészei között. De különösen más az eljárás egy járőrnek egyes vagy egy-két ellenszegülővel szemben való fellépésénél, mert itt is rendszerint van mód arra, hogy a fegyvert ne kíméletlenül használja a csendőr. Mindezekről eltekintve, ha a csendőr fegyvert használ, azt a szükség határain belül erélyesen tartozik használni. Tehát, nézetem szerint, nem ebben van a kímélet, hanem abban, hogy milyen fegyvert használ.

Mindez különben a Kat. Sport Ut. határozványaiával sem fog ellenkezni, mert az említett utasítás célja a harcban való fölényességre való nevelés. Az alaki gyakorlatok csak ezt a célt szolgálják. A kézítésében minden jó, ami a fölényt biztosítja. (48. p.) Tehát, ha a csendőr a Kat. Sport Ut.-ból tanultakat a gyakorlatban csak a Szut. határozványai által megengedett mértékben használja és célt ért, ez a Kat. Sport Ut. szellemével nem fog ellenkezni.

Tehát szükséges a Kat. Sport Ut. oktatása, mert ez sem egyéb, mint az ember ember elleni harcra való oktatás, nevelés.

Hogy a fegyverhasználatok rendezetlen tömeggel szemben a katonai Sport Ut. határozványai szerint való eljárást megkívánják, igyekeztem bizonyítani. Arról, mert egészen természetesnek tartottam, nem is emlékeztem meg, hogy fokozottabb mértékben áll ez egy felfegyverzett, szervezett tömeggel szemben. Ugyanis a Szut. szerint a fegyveresen fellépő szervezett tömeggel szemben a csendőrség a rendelkezésre álló összes harcászati eszközöket a harcászati elvek szerint köteles használni.

A honvédségi utasításokban, tehát a Gyal. Gyak. Szab., Lőut., Kat. Sport. Ut. stb.-ban, foglaltak a megváltozott viszonyoknál fogva igen ügyesen alkalmazhatjuk a csendőrségi szolgálatban is,

ha azokhoz nem ragaszkodunk mereven, hanem azokat a mi utasításainknak, elsősorban a Szut. követelményeinek megfelelően a csendőrségi sajátos szolgálat igényeihez mérten alkalmazzuk.

Igaz, hogy az említett szabályzatoktól eltérni nem lehet, mert azokat meg nem változtathatjuk, de a bennük foglaltakat sem alkalmazhatjuk a gyakorlati csendőrségi szolgálatban szószerint. A mi utasításaink, elsősorban a Szut. határozványai szolgálnak irányadóul. De mert ez az utasítás határozott útmutatásokat nem tartalmaz arra nézve, hogy a gyakorlatban miként kell a részletekre is kiterjedni, szükséges lesz egy olyan utasításnak kiadása, amely a csendőrség sajátlagos szolgálatát tekintve, pontos útmutatásokat ad majd az ellenszegülések leküzdésének gyakorlati keresztülvitelére.

Akaratszabadság és büntetőjogi felelősség.

Irta: Dr. KRANTZ DEZSŐ altanácsnok ügyész.

Akaratszabadság, kifejezőbben: akarat szerinti emberi cselekvés és e cselekvés miatti felelősséggel, számadástétellel tartozás párhuzambaállításánál a kérdés magva abból sarjad ki, vajjon olyan lény-e az ember, aki szabadon határozza el magát a jóra vagy a rosszra, valaminek megtevésére vagy meg nem tételére, avagy, hogy lenyügözött, kényszer alatt álló, annak engedelmeskedő, tehát akarat nélküli báb-e? Hogy mi sodák azok az erők, amelyek az embert elhatározásra, cselekvésre indítják s végül, hogy minő jogon vonhatja felelősségre egy vagy más cselekményeért az embert az államban testet öltöt társadalom?

Minden emberi cselekvésben, az oly egyszerűen is, négy tényező egybehátását észlelheti vizsgáló szemünk: a célét, az indító okét, az akaratét és a véghezvitelt.

Cél a cselekvésben. Nem egyéb, mint valamely dolognak vagy eseménynek elgondolása, mely tehát külső vagy belső, határozott vagy határozatlan, egyszerű vagy bonyolult. Mint képzet, gyakran homályos: alig sejtethetően húzódik meg az ember cselekvésében. Ilyenkor ösztönösen, belső, szervi stb. ösztönökből cselekszünk. Az utánczás ösztöne a példa befolyásának enged s annak nyomán cselekszik. Ha a fiziológiai vagy szellemi háilam bennük ugyanaz, az idegen cselekvést utánozzuk; bár többnyire, mint halvány másolatát. Gyakran tévedünk a cél tartalma, következményei, az elérésére szolgáló eszközök és erőnk elegendősége tekintetében. A történelmet az élet tanító-mesterének hirdetiük, és mégsem követjük tanúságait. Kevés ember, ki teljesen megérti embertársát, még ha rokon is az vagy jóbarát, mert emberi érzés- és gondolatvilága, érdeke különböznek egymástól.

De, ha a cél tisztán áll is előttünk, nem törekedhetünk feléje *indító ok* — motívum — nélkül. Ez a motívum érzésben, cselekvési kedvben leli gyökerét. Kedvben, mely Spinoza meghatározása szerint a cselekvésre szolgáló készség felfokozása. A kedv növeli az élet öntudatát. Élettanilag fokozott vértóduásban nyilvánul, mely a leginkább érdekelt szerv felé árad. A testtől erednek az érzéki ismert öröme, az evés, ivás, alvás, a mozgás, a nyugalom, a meleg és a napfény, a látás, hallás, szaglás öröme s a nemi élvezet. Sőt, ha a kedv a lelket hatja át, az érzésszel tudat mégis bizonyos tevékenységgel, az izmok feszülésével vagy elernyedésével, az idegmolekulák megélénkülésével vagy megnyugvásával van egybekötve. Így vagyunk az ismeretek és a tudás, a hatalom, a becsület, a tetszési vágyás, a szerelem és az erkölcs kedvérével. Jóleső, emelkedett a hangulat, ha oly erőinket szabadítunk föl, melyeket addig kellően megismerni, felértékelni nem tudtunk. A katonák szabad dalolása könnyebbé, kitarthatóbbá teszi a menetelést, a hangban rejülő erő tudatának felismerése megörvendeztet, a dalam és a szöveg emeli a kedélyt. Ellenben menekülni

iparkodunk a kedvetlenség érzete elől, mert erőnk korlátozását, megzavarását, befolyásolását jelenti. Minden törekvésünk a bajtól, fájdalomtól való szabadulás, mely a műveletlen „Naturmensch“-nél kiáltásban, sóhajokban, szitkozódásban nyilvánul; a művelt embert viszont érzésben, elhatározásban, gondolkodásban hangolja mássá, lankasztja el.

A cselekvés létrejöttének további — sem a gondolat, sem az érzéssel egybe nem eső — tényezője az akarat. Ez a legfontosabb elemi ereje a léleknek. Mint ilyen általában gyenge s ezért akaratunk edzését, fegyelmzését már a legzsengőbb gyermekkorban kell megkezdeni. Locke szerint az emberek kilenc-tizedének jó vagy balsorsát a nevelés dönti el.

Az energikus, céltudatos cselekvés elsősorban táplálkozással, mozgással és nyugalommal harmónikus edzett testet kíván. Ép testben ép lélek! A legjobb nevelőeszköz erre a munka, legyen az akár testi, akár szellemi, mert igénybe veszi, foglalkoztatja, engedelmessé teszi az izmokat és idegeket és edzi magát az akaratot is. „A munka balzsama a vérnek, a munka ferrása az erénynek“ — mondja Herder.

Az akaratfejlesztés másik eszköze az oktatás, úgyszintén elméleti felvilágosítás, úgyszintén gyakorlati példaadás. Elsősorban a család, az otthon az, mely megteremt az embert. Ott nevelődnek benne a társadalmi erények és bűnök. Akaratalakító hatásához hozzájárul a társaság befolyása, melyben élünk. A társas érintkezés észrevétlenül erősíti vagy gyengíti, nemesíti vagy megrontja akaratunkat. Egy tetterős, szorgalmas, tiszta jellem már pusztán jelenlétével is nevel. Téves a „nil admirari“, semmit se csodálni! Ellenkezőleg, akaratunk és jellemünk fejlesztésének nincs valamely kitűzött eszménynél alkalmasabb segédeszköze. Themistokles Miltiades babérait látta maga előtt és Thukydides könnyekben tört ki a lelkesedéstől, midőn neki Herodotos történeti művét felolvasta. Nagy emberek tette, szava, gondolata, öröme és szenvedése, törekvése és bukása századokkal haláluk után is foglalkoztatják az emberiséget. A tudomány és valóság vértanúi hosszú idők múlva, azután is példaképül szolgálnak, hogy hálátlan, rövidlátó, vagy fanatikus kortársaik őket félreismerték és üldözték. A martirok vére — mondja Tertullianus — az egyház magva. Hozzátehetjük, az igazságé általában.

Az akarat pozitív nyilvánulásaként, mint a cselekvés negyedik és utolsó tényezője: a *véghatás* jelentkezik. Az a tevékenység, mely a célt a képzeletből a valóságba ülteti át. Ennél vagy csak szellemileg tevékenykedünk, mint a szemlélődésnél, vagy testileg, mint pl. valamely tárgy felemelésénél, vagy mindkét irányban, mint a legtöbb bonyolultabb cselekvésnél. Ehhez a tevékenységhez szorosan hozzáilleszkedik a cselekvés kivihetőségének és következményeinek a kritikája, nehogy oktalanságot, erkölestelenséget kövessünk el. Mert a társadalmi rend érdekében cselekvésünk eszközeiért és következményeiért felelősek vagyunk, beszámítás alá esünk.

Beszámítás alatt itt valamely cselekvés értékének avagy értéktelenségének a cselekvő egyén viszonyából való bírálatát értjük. Mint látni fogjuk, akkor teljes értékű, ha valóban folyománya a cselekvő szabad elhatározásának. Ami a célkitűzést illeti, hiányozhatik belőle a kivihetőség egyéb — egyéni, társadalmi, erkölesi stb. — értékeinek a tudata. Az indító ok is meghatározza felelősségünket. Ha valamely cselekvés indító oka elfogadható, de vagy a kivitel volt hiányos, vagy akarat gyengeségünk, vagy külső akadályok folytán nem voltunk kellően tájékozottak a cél felől, cselekvésünket a méltányos bíró eme enyhítő körülmények figyelembevételével fogja elbírálni.

A beszámíthatás előfeltétele az *akarat szabadsága*. Szabadság külső — gyakorlati, társadalmi, politikai — értelemben, melynek ellentéte a kényszer. Aki magát korlátozottnak, gúzsba kötöttnek érzi, nem mozoghat szabadon, külsőleg sem szabad. Ez a szabadság külső hatalom által elhatárolt területekre tagozódik. Beszélünk szabadságvesztésbüntetésről, mozgási-, vallás-, sajtó-, szólásszabadságról. Mindezek viszonylagos értékek; ám még sem korlátlan szabadságok. Csak egyhez nincs hozzányúlás: a gondolkodás szabadságához. „Gedanken sind zollfrei!“ Szabadság, fékezhetetlenül csapong és ha eszmei mivoltában megmarad, tehát semmi külső gonosz cselekményben vagy tiltott mulasz-

tásban nem nyilvánul, bármennyire bűnös legyen is, hozzáférhetetlen a földi bíró számára.

Ezért itt a pszichológiai értelemben vett szabadsággal foglalkozunk. Azzal, mely az akaratnak és minden erkölcsi cselekvésnek az előfeltétele. Szabad-e az akarat, vagyis jogosítva és kötelezve vagyunk-e önmagunkat is felelőssé tenni valamely cselekvésért, avagy tisztára gépszerűen cselekszünk-e a Természet rendjében uralkodó ok- és okozati összefüggés végtelen láncolatának parányi részecskéje gyanánt? Wundt ezt a szabadságot úgy állítja be, mint az embernek képességét cselekvése indító okainak öntudatos meghatározására. Önünk mindenekelőtt a külső és belső benyomásokat ragadja meg, a képzeteket és ösztönöket bírálja, magát egyre vagy másra elhatározza és csak ezután hajtja végre szándékát, amennyiben az agy bizonyos pontjára való reáhatással a motorikus idegeket és általuk bizonyos izmokat mozgásba hoz. Ez a folyamat tudatos abban a tekintetben, hogy nemcsak megindító, kezdeményezői vagyunk ezeknek a bonyolult egymásrakövetkezéseknek, hanem a véghezvitel folyamata alatt is megmászhatjuk elhatározásunkat s ezzel járó cselekvésünket. Érezzük a megbánást oly tett után, melyet önmagunk is botornak vagy erkölestelennek ítélünk. Szabadságunkra mutat, hogy a teremtett lények közül egyedül az ember választhatja önként a halált s ezzel tagadásba veszi a létfenntartás ősi ösztönét. Az az erkölcsi törvény, mely az „akarnod kell” elhatározását költi fel lelkiismeretünkben, a nem-akarási lehetőségét szintén feltételezi. Mérgezéssel nem a mérget okoljuk, amelynek hatása okozta a mérgezési halált, hanem a mérgezőt tesszük felelőssé.

Az *indeterminizmusnak* ezzel a felfogásával szemben* a deterministák érvelése az, hogy a szabadság tudata ép úgy lehet pusztán illúzió, mint annyi más, aminek reális voltáról évszázadokon át meg volt győződve az emberiség. Vagy ha mérlegel és határoz is az ember, mégis az elhatározást motivumok, azaz külső és belső behatások érlelik meg benne. Amde ez egyúttal magába öleli azt a tudatot, hogy miként az erősebbnek, úgy engedhetünk a gyengébb hajlamnak is, sőt hatalmunkban van azt tetszésünk szerint módosítanunk, megváltoztatnunk.

Az akarat szabadságot — ez is a deterministák egyik érve — az emberi jellemmel sem lehet összeegyeztetni. Ha ugyanis az ember ugyanazon körülmények közt másként cselekednék, mint ahogy cselekedett, szó sem lehetne akaratáról, megbízhatóságáról, neveléséről, képzettségéről. Am, eltekintve attól, hogy e felfogásnak a szabadság és önkény fogalmi azonosítása az alapja, a jellemképzés mégis csak az önuralomra nevelésen, az énnel a veleszületett hajlamokkal és törekvésekkel való szembeállításán, érvényrejuttatásán nyugszik. A jellem ugyanis nem lezárt, változhatatlan valami, hanem csak kialakuló sajátosság, melynél az emberi szellem hatalma abban domborodik ki, hogy alakíthatja, változtathatja jellemét tetszése szerint.

Felhossa a determinizmus a korlátlan akarat szabadsággal szemben a mindenségben uralkodó okozati összefüggést, amellyel — szerinte — az akarat szabadságot nem lehet összeegyeztetni. Azok a törvények, — mondja Büchner — melyek szerint a Természet igazodik, az anyag mozog és építőleg vagy rombolólag szervek és szervetlen vegyületeket létesít, változhatatlanok és örökkévalóak. A tömeg fölött kizárólag a szükségesség uralkodik. A Természet törvényei szerint igazodik minden és azok rideg, könyörtelen szükségességének engedelmeskedik az ember sorsa is. Ennek következtében igen kevés, gyakran semmi mozgási tere az úgynevezett emberi szabad választásnak. Hiszen minden emberi cselekvés felsőbb természeti befolyás eredője és ez a befolyás szab ugyancsak szűk határokat az emberi akaratnak.

Az embernek ilykép jóformán semmi önállóságot nem tulajdonító felfogással szemben szabad-e azonban felednünk, hogy ok és okozat, alap és következmény mégis csak elsősorban tőlünk, emberektől származó abstrakciók és hogy az okozatiság törvényének úgynevezett szükségessége is csak korlátolt, rövid emberi tapasztalaton alapszik. Amint előre pontosan kiszámít-

hatjuk a holdfogyatkozás bekövetkezését, úgy nem valamely idegen naprendszer állócsillagának fényváltozását. Leírhatjuk előre, minő röppályát fog leírni valamely löveg, de nem, hogy minőt pl. a légy. Tudjuk, hogy Cartesius bűvára, — kedves fizikai kísérlet — hogyan fog mozogni a folyadékban; ám az arannyal hogyan? azt már nem. Ezért az okozati összefüggés szükségességéből a gondolkodás törvénye csak annyi részt kívánhat a maga számára, hogy mindaz, ami történik, okkal és alappal bírjon.

Az akarat kötött voltának igazolására a statisztikát is beállították. Quetelet (*Physique sociale*) és követői kimutatják, hogy évente átlag ugyanannyi házasságot kötnek, illetve bontanak föl; a gyermekszületések, a bűncselekmények száma általában ugyanazon szám körül mozog; egy-egy évben ugyanazon számú levelet adnak postára fel bélyegezetlenül, illetve címzés nélkül; hogy átlag azonos számú ember dobja el magától az életet méreggel, gázzal, önakasztással stb.-vel való öngyilkosság által. Következésképp az ember csak akarat nélküli alkotórészecske a Természet óriási gépezetében, mely az arra predesztinált embert szükségszerűen a neki szánt sorsra úzi.

Amilyen megdöbbenően hiteltérdemlően hangzik a fenti állítás a felületese szemléletre, annyira megnyugtató, hogy elhamarkodott egyszerűen levonni a fenti következtetést. Mert minden látszólagos állandóság mellett a statisztika adatai országok, de évek szerint is a fizikai, politikai, gazdasági és egyéb körülményekhez képest különbözőnek és változnak. 1847-ben egész Európában kevesebb volt a házasságkötések száma, mint egyébként abban a korszakban. Ok: 1846-ban rossz volt a termés, az aratás. De vajjon azok, akik nem léptek házasságra, természeti szükségből mulasztották el azt? Kétségtelen, hogy nem.

Am a statisztika valamely számadata a kategóriát illetőleg ugyanabban az évben is ingadozhatnak annyira, hogy láttára nem szólhatunk „borzalomkeltő rendszerességről”, vagy „titokzatos természeti törvényről”. Franciaországban az elítéltek száma ötven év alatt 4154 és 8704 között ingadozik. Míg Korszikában az 1849. évben 236 gyilkosság történt, addig 1860-ban ez a szám szigorú büntető rendszabályok következtében 88-ra esett alá. Dániában az öngyilkosok száma egymást követő hat esztendőben 340, 401, 426, 363, 393, illetve 425 volt.

Nem szabad megfélekednünk arról sem, hogy különösen a bűnügyi statisztika csak a nyilvánossá vált eseteket öleli fel. Már pedig több, véletlen tényezőről is, mindenekelőtt az illető állam vagy város rendszertől szervezetének derekasságától függ, hogy miként alakul azok statisztikai száma.

A beható szemlélet viszont arra a következtetésre vezet, hogy a statisztika bizonyos számadatainak általában való szabályszerűsége éppen az ember értelmes, szabadakaratú elhatározásán nyugszik. Belgiumban 10.000 férfi közül 884 a 25–30 évek között, 990 pedig a 30–35 életévekben házasodott. Quetelet ebből a nemi ösztön erejére következtet, tévesen, mert ez az ösztön tudvalevően a 25–30. életévekben a legerősebb. A helyes magyarázatot abban találjuk, hogy a férfiak többsége a mostani életviszonyok közt csak a harmincadik életév betöltése után jut megfelelő álláshoz és ezzel családalapítási lehetőséghez. Vagyis önkaratú elhatározással halasztják a házasságkötés tényét erre a későbbi időre.

Quetelet egy átlagembert konstruál, kinek hajlama van bizonyos cselekvésre, pl. ehhez vagy ahhoz a bűntetthez, a költészethez, a házassághoz. Szerinte a bűnözésre való hajlam a férfiban átlagosan ötszörte nagyobb, mint a nőben. De megáll-e vajon ez a következtetés, ha meggondoljuk, hogy a nő a létért való küzdelemben sokkal kevésbé van kitéve a kísértésnek, mint a férfi s hogy míg a nő tevékenysége gyakran a tanácsadásban merül ki, a férfira jut a végrehajtás feladata.

Kiesik általában a statisztika szemléletköréből a cselekvésnek bevezetőben említett négy tényezője közül a három legfontosabb, amennyiben csak a véghezvitelt veszi számításba.

Azt is szokták mondani, hogy a műveltség fejlődésével növekszik a büntetettek száma. Ez a tétel általában helytelen, amennyiben, ha a művelődéssel a körmönfontabb, intellektuális bűncselekmények száma

* Az indeterministák az emberi akaratot szabadnak hirdetik, a deterministák szerint ez az akarat nem szabad, hanem kötött.

A tanulásról.

Irta: SZENKOVITS ANTAL tiszthelyettes.

Mikor iskolás gyermek voltam, sőt később is, amikor az iskola padjait már elhagytam és bekerültem az élet forgatagába, nem tudtam, hogy tulajdonképpen mit jelent csendőrnek lenni. Azt láttam, hogy ebbe a testületbe csak válogatott embereket vesznek fel, de nem tudtam, hogy milyen úton-módon lesz a legkülönbözőbb polgári foglalkozású emberekből, földművesből, iparosból izig-vérig csendőr. Amikor sorsom engem is ebbe a testületbe vezérelt, tapasztaltam, hogy ez az átalakítás az oktatóknak bizony nagyon sok türelmébe, fáradságába, a csendőrsarjadéknak pedig nagy munkájába kerül.

Különösen a próbacsendőri tanfolyamban láttam bajtársaim nagy munkáját, amellyel a rengeteg tananyaggal megküzdeni igyekeztek.

Az őrsparancsnokképző iskolában is majdnem hasonló az eset; eltérés csak ott van, ahol a már tanult anyag került ismétlésre. Ezt csak kibővíteni, a gyakorlati szolgálatból merített példákkal kiegészíteni kellett. Ha ellenben teljesen új tananyagot kellett megtanulni, az már nagyon nehéz volt. Ennek okát azonban nem annyira a megtanulandó anyag terjedelmében, mint inkább a tanulásnak nem mindig helyes módszerében láttam.

Ez és egy „nehezen“ tanuló bajtársam felkérése indított arra, hogy fiatalabb bajtársaimnak röviden utbaigazítást adjak arra vonatkozóan, hogy miként kell tanulni, hogy a tanulás „olyan nehéz“ ne legyen.

A *tanulni tudás* alapja az önfegyelem. A fegyelmet nemcsak külső megnyilvánulásaiban (parancsteljesítés, külső rend megtartása stb.) érezzük, mert annak van belső tartalma, lényege is. A fegyelem lényege az akarat alárendelése akár egy más egyének (pl. előljáróknak), akár a törvénynek, akár pedig a saját magunk belátásának.

Igazán fegyelmezett az, aki akaratát alá tudja rendelni az előbb mondott értelemben. Ha valaki tanulni akar, az tud is tanulni. Igaz, hogy vannak olyanok is, akiknek nincs meg a kellő akaraterejük. Ezek igyekezzenek akaratukat fegyelmezéssel engedelmessé tenni, hogy a hallott tananyag iránt fogékonyak legyenek.

A tanulásnál az akaraton kívül szerepe jut még az emlékezőtehetségnek is, amellyel azonban nem foglalkozom, mert erős, egészséges, jól kifejlett testben — aminő a csendőré is — ennek meg kell lennie. Ép testben ép a lélek is!

Ezek előrebocsátása után rájöttünk arra, hogy a tanulásához elsősorban erős akarat kell. Szükséges ez azért is, mert a test, az embernek ez az anyagi része, állandóan azt szeretné, hogy csak vele foglalkozzunk, hogy állandóan csak a testünket szolgáljuk. Aki a test eme csábításának enged, az elveszett. Mondhatnám azt is, hogy ezen oknál fogva a test állandó harcban áll az értelemmel, az ember szellemi részével, a lélekkel. Azért kell akaratunkat fegyelmezni, hogy ebben a harcban sikerrel állja meg a helyét.

A gyengébb akaratú egyének gondoljanak arra, hogy milyen örömet szereznek előljáróiknak, szüleiknek, de önmaguknak is azzal a vizsgajegyzőkönyvi kivonattal, amelyik a jó tanulás eredményeképpen az egyéb okmányokkal együtt az őrsre visszakerkezik. Ennek a kellemes dolognak bekövetkező-

növekszik is, velök szemben a közönségesek apadást mutatnak. Fejlett kultúrában a viszonyok komplikáltabbak a csábítás, a vágy, az élvezetek, képzelőerő erőteljesebbek, mint a kevésbé civilizált társadalmakban. Az, hogy a képzettséggel az erkölcs is együttfejlődnek, merőben önkényes beállítás. A kultúra épp úgy serkent és alkalmat nyújt a jóra, mint a rosszra.

Ez megint csak azt igazolja, hogy az ember akaratí tevékenysége külső és belső indító okokból következik és hogy a társadalom üdve szempontjából egy körülmény vagy viszonylat sines jelentőség és hatás nélkül. Áll ez különösen a társadalmi bűnözésre, mert a bűntettes bizonyos vonatkozásban mindig tükörképe annak a társadalomnak, amely produkálta.

Hogyan egyeztessük most már össze az akarat-szabadság felőli, alapjában doktrinér felfogásokat a társadalmi számonkérés jogával? Nevezetesen azzal a hatalommal, amelynél fogva az állam az általa előre kijelölt és meghatározott jogellenes magatartásokat megbünteti.

Az állam álláspontja igen egyszerű. Nem kérdezi, vajjon szabad akaratból vagy determinált akaratból cselekedett-e az illető, hanem a jogrend épségben-tartása érdekében kénytelen-ségből alkalmazza a büntetést.

Ha valamely jogellenes cselekményre vagy mulasztásra büntetést rendel, akkor minden körülmények között büntetnie kell azt a deliktumot, feltéve, hogy az illető oly átlagos értelmiséggel és erkölcsi érzékkel bír, hogy azok alapján felelősségre vonható. Átlagos értelmiség és erkölcsi érzék alatt azt az érzelmi illetve erkölcsi fokot kell érteni, amellyel minden normális ember bír.

A büntetőjogi felelősség szempontjából is teljesen elfogadhatónak tekinthetjük a középúton levő azt a felfogást, mely szerint az emberi akaratí szabadság önelhatározásunk képességét jelenti. Ennek a szabadságnak a hajlandósága, csirája már születésünknél fogva megvan bennünk; azt öntudatos akaratelhatározással kell fejlesztenünk. Ez a képességünk nem áll, mint egyes indeterministák állítják, abban az önkényben, mintha minden pillanatban ellenkező két cselekvési lehetőség között ugyanazon könnyűséggel tudnánk határozni. Sőt, miután minden cselekvésünknél kell, hogy valamely oka legyen, bennünk ösztönök, képzetek, szenvedélyek, eszmények és tévedések, egyszóval motívumok uralkodnak. Szabad cselekvéseink tehát korántsem motívum nélküliek, nem is véletlenek, nem is természetfölöttiek, mert hiszen akkor észszerűtlenekek lennének. De bármennyire legyünk is a motívumok szolgálói, amennyiben szükségszerűen követjük az erősebbeket, mégis mi vagyunk azok, kik cselekszünk öntudattal, önelhatározással. Hajlamunk, alaptermészetünk, vérmérsékletünk, korábbi elhatározásaink, a fentiekkel és életkörülményeink által kifejlesztett jellemünk adják nekünk azt a képességet, hogy uralkodhassunk a különböző behatások fölött, hogy önmagunk határozhassunk. Miként a büntetőjogi felelősségnek az állam törvénye, az erkölcsi felelősségnek a jellem a főirányítója. Akit belső okozatisága, vagyis teljes erkölcsi multja vezérel, az szabadon cselekszik, jóllehet kétségtelen, hogy viszonyaink: család, iskola, társaság, korunk és népe, hivatásunk és pártállásunk, olvasmányaink stb. szintén hatnak reánk.

Ezekből folyik feladatunk: uralkodni saját énünk felett, kifejleszteni azt öntudattal. Ennek az erkölcsi folyamatnak végcélja gyanánt a szükségességgel azonos tartalmú és értelmű reális szabadság sugárzik felénk. Minél inkább felismerjük rendeltetésünket és a természeti világrendben elfoglalt helyzetünket, annál helyesebben és észszerűbben fogunk cselekedni. Mert az a legszabadabb jellem, amely nem is tud másként, mint észszerűen cselekedni, aki szükségképpen cselekszi a szükségességet.

Ez a reális szabadság legyen jellemi és akaratfejlesztésünknek végső célja. Ez legfőbb javaink egyike, melynek eléréseért küzdenünk kötelesség, erkölcsi folyamatának minden elért felfelé vezető lépcsőfoka pedig a legszebb emberi erény.

Vak kezében a tudomány elveszti a maga szentségét s éles fegyverré válik a dühösnek mar-

Fáy András.

sére való gondolás bizonyára fokozza a törekvést és erősíti az akaratot.

A jól vizsgázott csendőrre büszke mindenki, örömmel állanak vele szóba s eltekintve attól, hogy ez közvetve az előmenetelt is elősegíti, a csendőrből azt a jóleső érzést fakasztja, hogy az előjárók bizalmát, szeretetét kiérdemelte s annak gyarapításához önerejével hozzá is járult.

Most a tanulás technikai véghezviteléről fogok beszélni s hiszem, hogy cikkem ez a része az, amelyik a tanulót leginkább fogja érdekelni.

A könyvből való tanulást magát két nagy csoportba osztom: *I. Elméleti* és *II. Gyakorlati* tanulásra.

E két nagy csoport több alcsoportra tagolható. Ezek a következők:

Az elméleti tanulásnál:

a) *Célkitűzés.* A tanuló meghatározza azt az anyagot, amelyet a rendelkezésére álló idő alatt elsajátítani akar. Erre azért van szükség, hogy a célkitűzéssel elérje, hogy figyelmét a megtanulandó részre összpontosítsa s hogy az ettől távol álló dolog figyelmét le ne köthesse. (Pl. Meg fogom tanulni a Btkv. 333. §-át, amely a lopásról szól. Ezzel a célkitűzéssel figyelmemet a lopásra összpontosítom és másra, mint a lopás fogalmára, nem gondolok. Gondosan vigyázok arra, hogy figyelmem el ne kalandozzék.)

b) *Elolvasása* a már kijelölt résznek értelmesen és lehetőleg hangosan; szigorúan alkalmazkodva az írásjelek által megkövetelt szünetekhez. (Pl. a Btkv. 333. §-át értelmesen átolvastam.)

c) *Átgondolása* az elolvasott résznek. Nevezetesen: mit olvasott és mit jegyzett meg magának belőle a tanuló, mi az egyes szavak, mondatok értelme? (Pl. A lopásról olvastam. Lopást követ el az, aki idegen ingó dolgot stb. . . . „Aki“ alatt értem a tettest. „Idegen“ alatt értem azt, ami nem az enyém stb.)

d) *Elmondása* az átgondolt résznek. Ennek meg kell közelítenie az olvasott szöveget, szabatosnak, világosnak kell lennie. Igyekezni kell lehetőleg ugyanazokat a szavakat, kifejezéseket használni, amelyek a szövegben előfordulnak, de csak akkor, ha a megtanulandó rész szószerinti megtanulásra van előírva. Ez nemesak a tanuló szókinését gyarapítja, hanem kifejleszti benne a helyes érzéket a szakkifejezések pontos használatára is.

Az elmondás megkönnyíthető, ha a tanuló maga elé képzel valakit, akinek megmagyarázni akarja az általa már átvett tananyagot. Ez eleinte szokatlannak tűnik fel, később azonban lényegesen megkönnyíti a tanulást.

e) *Ismétlés.* A tárgyra összpontosított figyelemmel újra és újra át kell gondolni, esetleg elolvasni és elmondani a megtanulandó részt. Olyan leckénél, amelynek szószerinti megtanulása előírva nincs, a szavakhoz ragaszkodni nem kell. Ha a szövegben előforduló szó nem jut azonnal a tanuló eszébe, igyekezzék azt egy azonos értelmű szóval helyettesíteni. Főszólyt mindenesetre az értelemre kell helyezni. Más szavakkal, de ugyanazt az értelmet kell kifejezni.

Ilyen módon az elméleti tanulás nem megértető. A magolás testet-lelket ölő munka s nem értékes, mert amit ma bemagoltam, azt holnap már el fogom felejteni. Lélek nélküli munka s hatása egyenesen butító, mert csak a száj darálja a szavakat, anélkül, hogy az értelemnek köze volna hozzá.

A gyakorlati tanulásnál:

a) *Célkitűzés* ugyanaz, mint az elméletinél.

b) *Szemlélés.* Jelenti bármilyen érzékszervvel szerzett érzéki benyomás felfogását. (Szemmel látom valaminek a színét, füllel hallom valakinek a hangját, stb.)

A megtanulandó anyaghoz akként fogok hozzá, hogy az egymásután következő érzéki benyomásaim kiadják a lecke anyagát.

(Pl. A puska alkatrészeit kell megtanulni. Kezembe veszem a puskát és amint olvasom a könyvből, hogy az első alkatrész a cső, azonnal végigtapogatom és végigszemlélem, hogy mettől meddig terjed s így megyek végig az összes alkatrészekén.)

Előnye ennek a tanulási módszernek az, hogy amikor a tanuló felül, nem a könyv betűire gondol, hanem a puskát fogja maga előtt látni s ilyen módon a maga elé képzel puskáról úgyszólván csak leolvassa annak alkatrészeit.

Ugyanez áll pl. a bilineselésre nézve is. Az új Szolgálati Utasítás a bilineselés módjára nézve is útmutatást ad. Hiába tanulja meg a tanuló a bilineselést a könyvből, ha a gyakorlatban elméleti tudását érvényesíteni képtelen. Ezért szükséges azt gyakorlatilag is elsajátítani. A gyakorlatilag megtanult anyagot elmondani már nem nehéz. Csak arra kell gondolni, hogy a tanuló egy bilineselést hájt végre s az egymásután következő tennivalókat öntse szavakba. Ilyen módon játszva tanul s fáradtság helyett a tanulás élvezetté, kellemes szórakozássá válik.

c) *Ismétlés*, mint az elméletinél.

Célszerűnek tartom a már megtanult anyagból kérdéseket készíteni s azokat egy füzetbe beírni. Ennek előnye, hogy az anyag ismétlésekor a könyvet elő sem kell venni, csupán a füzetet, amelyből a magunknak feladott kérdésekre adjuk meg a feleletet. Ha már egy egész utasításon végigmentünk, legcélszerűbb a tárgymutató segítségével ismételni.

Maradandó értékű a tanulás különösen akkor, ha a leckét a tanulást követő nap reggelén még egyszer átismételjük. Almos fejjel és telt gyomorral nehéz tanulni.

A tanulásnál súlyt kell helyezni arra, hogy egyszerre ne csak két-három szót, vagy egy mondatot, hanem egy egész szakaszt vegyünk át. Ha ez nagyobb terjedelmű, akkor két-három kisebb, vagy egy nagyobb bekezdést tanulunk meg a leírt módon.

Olyan részek tanulásánál, amelyek az ismétléskor nehezen jutnak a tanuló eszébe, üdvös, ha ezt a részt valamilyen személlyel, tárggyal vagy eseménnyel társítja. Pl. tanulja a Btkv. 333. §-át. Itt mindig nehezen jut eszébe az „ingó“ szó. Hogy ne felejtse el, gondoljon a fali óra ingájára s akkor gyorsabban jut eszébe ez a szó s a képzet-társítás segítségével maradandó is lesz.

Ajánlhatom még fiatal bajtársaimnak azt, hogy ha a leckét a már ismertetett módon megtanulták, álljanak össze többen csoportba és kérdés-felelet formájában igyekezzenek tökéletesíteni tudásukat és fejleszteni előadási képességüket. Ha valaki rosszul fejezi ki magát, bajtársainak ezért őt ki-nevetni vagy gúnyolni nem szabad. Ez a közös tanulást lehetetlenné tenné. Ha nincs kinek felmondani a leckét és ellenőrizni akarja, vajjon a megtanult szöveget jól tudja-e, akkor írja le egy papírra és azután hasonlítsa össze az eredeti megtanult szövegrésszel.

Örsökön, de különösen iskolákban és tanfolyamokon vetélkedjenek a tanulók a tanulásban. Igyekezzenek egymást a tanulásban felülmúlni. Ez fejleszti az egészséges becsvágyat, fokozza a tanulni akarást, az akarat erejét és a munkaképességet. A nemes versengés hatalmas ösztönző, hajtó erő, amely a tanulni akarót fokozottabb munkára serkenti s célja, hogy különb legyen bajtársainál, hogy azokat felülmúlja. Eredménye a tudás magasabb színvonalra lesz.

A katonai gyakorlatoknak jótékony hatásuk van a szellemre is. Megszoktatnak arra, hogy tesszünk minden részét, minden izmunkat akaratunknak alárendeljük s különösen figyelemre és rendre szoktat.

Felemlítem még, hogy az, aki könnyen tud tanulni, nem elégszik meg az előírt tananyag megtanulásával. A tudnivágyás szomja ösztönzi és hajtja olyan ismeretek megszerzésére, amelyek már nem tartoznak a szorosán vett szakanyaghoz, de amelynek bírása az egyén értékét növeli. Ne gondolja valaki, hogy elég tudnia az utasításokat és már meg tud felelni annak a követelménynek, amelyet az őrsparancsnoki vagy őrsparancsnokhelyettesi állás megkíván. Szükség van ezeken kívül olyan ismeretekre is, amelyek lehetővé teszik a csendőr altisztnek a kisvárosi és községi társadalomban való olyan szereplését, amelyet egyrészt a szolgálat érdeke is megkíván, másrészt pedig amelyet az ember mint társas lény, nem nélkülözhet.

A tanulás által ismereteink gyarapodnak, látóköriünk szélesbül, önálló ítélőképességre teszünk szert. Ez azért fontos, hogy magunk ismerjük fel azt, ami helyes, szép és jó. Valamilyen, előttünk ismeretlen tárgyról helyes ítélőképességgel azonnal megállapíthatjuk, hogy nekünk arra szükségünk van-e vagy nincs. Ha belátásunk arra az eredményre jut, hogy erre a tárgyra szükségünk van, akaratunkat belátásunk alá rendeljük s az ismereteinket ezzel a tárggyal is kibővítjük.

Szükségünk van a tanult csendőrré, mert ez használhatóbb és értékesebb. Tanuljon mindenki tőle telhetően már csak azért is, mert ha egyszer itt is hagyná a testületet, tudását nem szereli le, azt magával viszi a polgári életbe. Hány olyan bajtársunk van, akinek a csendőrségi szolgálat alatt megszerzett ismeretei a polgári életben is megélhetést biztosítottak.

Ne essék terhére senkinek, hogy előjárói önképzésre ösztönzik, ellenkezőleg, örüljön neki minden csendőr, hogy alkalma van tanulni és az értelmét fejleszteni!

Minden erős ember szereti az életet. Heine.

A MI HŐSEINK

Vitéz Bélteki Mihály gazdaszati tiszthelyettes.

A háború kitörésekor került a tábori csendőrséghez. Előjárói hamar felismerték használhatóságát s a határvédelmi csendőrsztaghoz osztották be.

Bélteki tiszthelyettesnek mindjárt a háború első hónapjaiban alkalma nyílott annak bizonyítására, hogy méltó a *magyar csendőr* névre. — Ugyanis 1915. év szeptemberében az egyik páncélvonat azt a parancsot kapta, hogy állapítsa meg, van-e ellenség Tuskán városkában (Galicia)? Bélteki önként jelentkezett a páncélvonatra. A vonat ellenséges ágyútűzben robogott be a városkába. Bélteki ötödmagával kiszállott a vonatból s a községben garázdálkodó húsz főnyi kozákjárórt kiűzte onnan. A kozákoktól két lovat zsákmányoltak. Az ellenségtől megtisztított városkából aztán sok hadianyagot és élelmiszert mentettek meg az előnyomuló orosz főerők elől.

Vitéz Bélteki Mihály
g. tiszthelyettes.

Ugyanabban a hónapban (szeptember 23.) az uzsoki szorost védő 11. hadtápszázalój harcában vett részt. Az első vonalban küzdve lelkesítette a tűzkeresztségen még keresztül nem ment népfelkelőket.

A zászlóalj az orosz túlerő megsemmisítette, roncsai a község felé menekültek, Bélteki tiszthelyettes összeszedte a népfelkelőket s a vasúti állomásra vezette, hogy a közben megérkezett tüzeresség kivagonirozásánál segédkezzenek. Az ágyukat erős ellenséges ágyútűzben rakták ki. A kezelő legénység megsebesült... Bélteki tiszthelyettes két népfelkelő és egy csendőr segítségével az ütegparancsnok útmutatása szerint az ágyukat felállította s oly erős tüzet zúdított a beözönlő oroszokra, hogy az előnyomulásuk megakadt és a saját csapataink visszavonulása biztosítva volt.

Bélteki tiszthelyettes az utolsókkal vonult vissza, de megmentette a három ágyut is és magával hozta a harcok alatt lábán megsebesült főhadnagy ütegparancsnokot is Fenyvesvölgyre. Itt sem volt pihenés... Az oroszok nyomon követték visszavonuló csapatainkat s az éj leple alatt egészen Fenyvesvölgyig nyomultak előre.

Bélteki tiszthelyettes másnapra virradóra már járőrbe ment s a vasútállomás közelében fekvő

erdőben harmadmagával egy hét főből álló orosz járőrt fogott el.

Vitéz magatartásáért az 1. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki, ami igen nagy sor volt 1915 szeptemberében.

Béltéki tiszthelyettesről (akkor még Piszánszki esendőrrel) azt írja volt előljárója, Némethy ezredes, aki Hoffmann altábornagy mellé volt beosztva és csoportparancsnoka volt az északi határvédelemre kirendelt esendőrségi és népfelkelő osztagoknak: „Piszánszki tiszthelyettest egy szakasszal én küldtem ki az uzsoki szorosba az ottani igen gyér katonaság megerősítésére. Nevezettnek az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáról egy előttem névleg ismeretlen tűzérőhadnagytól értesültem, ki ütegparancsnok volt az uzsoki szorosban. A főhadnagy úr közölte velem, hogy Piszánszki tiszthelyettes nemcsak a rajvonalban harcolt hősiességgel, lelkesítette és bátorította a harcoló csapatokat, hanem főleg neki volt köszönhető, hogy a még megmaradt, ha jól emlékszem, 3 ágyút a tűzvonalból kivonni és a túlnyomó orosz erő elől hátráló csapataink visszavonulását fedezni s azokat nagyobb veszteségtől megóvni sikerült. A tiszthelyettes hősiességét több más szemtanú is igazolta és ezen megállapítások után ajánlottam őt kitüntetésre. Ezek alapján Piszánszki tiszthelyettest vitézzé való avatásra méltónak és érdemesnek véleményezem. Budapest, 1923. évi október hó 15-én.“

Béltéki tiszthelyettest vitézzé avatták. Hősi tettét pedig művész esetje őrizte meg azok számára, akik lelkesedni tudnak és akarnak a mult dicsőségén.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A spanyol esendőrség.

Dezséri BACHÓ LÁSZLÓ százados fordítása.

(3. közlemény.)

V. FEJEZET.

A esendőrség hatásköre és kötelességei.

23. A esendőrség minden tagja köteles a tartomány kormányzójának engedelmességgel és közveggel támogatni, ha ezek a esendőrség segítségét bármilyen rendzavarás vagy lázongás elnyomására igénybevenni akarják.

24. Az előző pontban említett kötelesség a esendőrség tagjait mentesíti minden felelősség alól, azonban a legkisebb engedetlenség vagy a rendelkezés lagymatag végrehajtása a katonai büntetőtörvénykönyv szabályai szerint büntetettetik.

25. A esendőrségnek nemcsak az a kötelessége, hogy a tartomány kormányzóját és annak közveggel a közrend fenntartásában rendeleteinek végrehajtása által támogassa, hanem az is, hogy a hatóságok távollétében a saját kezdeményezéséből ellássa a közbiztonsági szolgálatot; ennek következtében minden esendőrségi egyén köteles minden, a közrend ellen irányuló cselekményt a saját hatáskörében elnyomni anélkül, hogy a fentemlített hatóság rendelkezésére várna.

26. A esendőri karhatalom parancsnoka minden esetre a következő módon járjon el:

- Minden eszközzel, melyet a józan ész diktál, hasson oda, hogy a közrendháborítókat szétoszlassa és a nyugalom megzavarásáról lebeszélje.
- Ha ez nem használ, a fegyveres erő használatát helyezze kilátásba.
- Ha ennek közlése után sem állanak el a köz-

rend háborítói cselekményük folytatásától, a törvény uralmát fegyveres erővel állítsa helyre.

27. Ha a rendzavarók és uszítók a figyelmeztetés alatt bármely erőszakos eszközt használnának, akkor a esendőrség azonnal fegyverrel lép föl anélkül, hogy bármi további figyelmeztetésbe bocsátkoznék. (Figyelmeztetésnek nappal elegendő a nemzeti lobogó lengtetése, éjjel pedig dobszó vagy sípolás. Ha ezek nem volnának kéznél, akkor a figyelmeztetést a legnagyobb nyilvánosság előtt más eszközökkel kell megkísérlni, csak akkor nem, ha a rendzavarók fegyverhez nyúlnának.)

28. Minden fegyveres gyülekezet azonnal feloszlatandó és a vezetők letartóztatandók. Ellenállás esetén fegyvert kell használni.

29. A esendőrség állandó szolgálatot tartson az utakon és azon a pontokon, hol a közbiztonság különösen veszélyeztetve van.

30. Minden őrsparancsnok eseménynaplót vezet, melybe a szolgálat alatt előfordult és az összes fontosabb eseményeket bejegyzik. Ha valami rendkívüli esemény történik, akkor azonnal jelentést tesz a tartomány kormányzójának, az illetékes hatóságoknak és felettes parancsnokságának.

31. Minden esendőrségi parancsnok az előírt alakú jegyzetkönyvet viszi magával, hogy feljegyezhesse a szomszédos őrs által közölt eseményeket és tudnivalókat. Ugyanakkor ő is köteles a szomszédos őrsrel a szerzett híreket közölni és vele a szolgálat legmegfelelőbb ellátására vonatkozólag megbeszélést folytatni.

A terület bejárására kirendelt járőrök szintén jegyzetkönyvet visznek magukkal, melybe az érintett községek polgármesterei az érkezés és távozás idejét és az esetleges éjjeljezést bejegyzik.

32. Az utakon, mezőkön és lakatlan helyeken a esendőr köteles bárkinek segítséget nyújtani, akit veszély fenyeget vagy baleset ér, s annak azt a segítséget nyújtani, melyet a helyzet megkövetel. Tehát a esendőr köteles támadásnak kitétt utasokat támogatni, vihar vagy baleset által útjuk folytatására képtelenné vált kocsiknak segítséget nyújtani, betegeket, sebesülteket felszedni, magányos házakban és községekben kiütött tüzeket eloltani segíteni, szóval minden előfordulható esetben azon szolgálatokat teljesíteni, melyeket ezen, a lakosság javára és védelmére szolgáló intézménytől elvárni lehet.

33. A esendőrség kötelessége a foglyok kísérése az erre minden kormányzószágban meghatározott napokon, és pedig hetenként kétszer s nem többször. A esendőrségi parancsnok a rábízott foglyokért felelős. Ha a esendőrség más szolgálatokkal teljesen igénybe van véve, akkor a hatóságok a kísérő járőrt a katonaságtól igénylik.

34. A esendőrség kötelessége továbbá a szolgálati szabályzat és az esetenként kiadandó utasítások értelmében a törvények betartására vigyázni:

- utakon, hidakon, hajókon;
- állami, községi és magánerdőkben és bányákban; ezenkívül kötelessége:
- a fegyverviselési, vadászati és halászati törvény betartásának ellenőrzése;
- közlegelők ellenőrzése;
- minden egyéb, állami vagy községi vagyon feletti őrködés és
- a magánosok vagyonának megőrzése.

35. Amint az előző pontokból is kitűnik, a esendőr kötelessége minden, a mezőrendészeti szolgálattal összefüggő ügyben is ellenőrző szolgálatot teljesíteni. Így kötelessége megakadályozni a fák kivágását az utakon, engedély nélküli legeltetéseket réteken és erdőkben, ügyelni kell arra, hogy az erdőkben a fákat illetéktelenek ne vágják ki és tüzet ne okozzanak, szóval mindenre, ami a mező- és erdőrendészeti szolgálatban a köz- és vagyonbiztonsággal összefügg.

36. A esendőr kötelessége továbbá:

- tudomást szerezni minden, a törvényekkel, királyi rendeletekkel és hatósági intézkedésekkel ellenkező cselekményekről és azok elkövetőit kinyomozni;
- elfogni a csavargókat és a börtönökből elszökőtteket és azokat átadni a hatóságoknak; miért is kötelességük a polgármestereknek és bíróságoknak, hogy ezen egyének névjegyzékét a személyi és minden egyéb

vévedések elkerülésére alkalmas adatok megjelölése mellett, a csendőrségnek megküldjék.

c) elfogni és a hatóságnak átadni a katonaszökevényeket;

d) eltozni és az illetékes polgári hatóságnak átadni az a) alatt megnevezett bűncselekmények tetteseit;

e) mindig készen lenni rablók és egyéb bűnösök üldözésére, ha területükön rablásról vagy más bűncselekményről, vagy gyanús egyének megjelenéséről érkezik jelentés.

37—38. Minden törvénykezési kerület székhelyén egy őrsnek a kötelessége havonta egyszer a kerület összes falvait bejárni, amennyiben ezt egyéb, fontosabb szolgálat nem gátolja meg. Ha erre egy őrs nem volna elég, akkor ezen szolgálatra egy másik őrsöt is be kell vonni.

Vásárok, ünnepélyek alkalmával legalább három emberből álló járőrnek kell kivonulnia. A szakasparancsnok kötelessége ilyen alkalmakkor a rendet és az odavezető utak biztonságát fentartani és pedig azért, hogy az összes odavezető utakra egy két emberből álló járőrt állít fel azon időre, míg a sokadalom szét nem oszlik.

39. Ha valamely esemény következtében a csendőrségnek fegyveres erővel kell a törvények tiszteletét kiérősztokolnia, a polgármestereknek nincsen joguk a csendőrség elvonulását elrendelni mindaddig, míg az a rendet helyre nem állította.

40. Minden csendőrségi őrség és járőr, valamint minden magányosan fellépő csendőr kötelessége:

a) minden rendű és rangú utast és átutazót igazoló okmányainak felmutatására felszólítani s az alaposan gyanúsítottakat a hatóságnak átadni, valamint azokat is, akik valamilyen bűncselekményt követtek el.

b) Feltartóztathat minden közlekedési eszközt utasainak igazoltatása végett.

c) Bárkit felszólíthat vadászati, halászati és fegyverviselési engedélyének előmutatására.

d) Ha elfogatási parancs van a kezében és meg van bízva a parancs végrehajtásával, saját hatáskörében átkutathatja a lakott helyeket minden további felhatalmazás nélkül; ezt megteheti akkor is, ha valakit bűncselekmény elkövetésénél tetten ért, vagy ha a bűncselekmény miatt üldözött egyén egy házában elbújik, vagy menedéket keres.

e) Kötelessége a szökevények és körözöttek, valamint a gyanús életű egyének személyleírását és egyéb adatait az illető polgármesterektől beszerezni, melyek kiadását ezek nem tagadhatják meg.

41. Minden csendőr kötelessége a jelenlétében elkövetett, vagy tudomására jutott bűncselekményeket az illetékes bíróságnak azonnal bejelenteni.

42. A csendőrség tagjainak szigorúan tilos pénzbeli, vagy más büntetéseket kiszabni, még azokat sem, melyek a törvényekben és rendeletekben elő vannak írva; a csendőr köteles a tetteseket egyszerűen a hatóságnak átadni.

43. A csendőrségnek a községek területén teljesítendő szolgálatát a tartományok kormányzói szabályozzák. A csendőri beavatkozásnak nyilvános összejöveteleknél csupán a közrend fenntartására kell szorítkoznia s éppen azért a csendőrséget a községek belterületén csak rendkívüli esetben kell igénybevenni, hogy ok nélkül a külső szolgálatról el ne vonassék.

44. Ha a polgári hatóságok a többi közrendészeti szerveket nem tartják legendőnek a közrend fentartására, akkor időlegesen igénybevehetik a csendőrség segítségét; amely azonban ilyen esetekben mindig csak a saját felettes parancsnokainak a parancsai szerint jár el.

45. Minden csendőrnek joga van előzetes utasítás vagy parancs kikérése nélkül a fenti pontban említett szolgálatot teljesíteni, ha a rendzavarás előtte történik, vagy ha segítsége sürgős okból kéretik. Ilyen esetben felettes parancsnokságának egyszerű jelentést tesz.

46. A csendőrség tagjainak magánházaikba a tulajdonos beleegyezése nélkül behatolniok nem szabad. Ha letartóztatás, vagy nyomozás magánházaikba való behatolást tenne szükségessé, s ha a tulajdonos azzal nem értene egyet, akkor az illetékes bíróság sürgős engedélyre kikérendő és annak beérkeztéig a ház megfelelő felügyelet alatt tartandó.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Nyomkeresés.

Nyomozta a sárospataki őrs.

Minden nyomozásnak ez a kezdete: nyomkeresés. A helyszínen való gyors megjelenésnek is ez a cél adja meg a legnagyobb jelentőséget. A járőr másokat megelőzve igyekszik a bűncselekmény színhelyén megjelenni, hogy a bűncselekmény nyomait megtalálja és felhasználhassa, mielőtt meg a kíváncsiskodók tonkora nem taposnak és fogdosnak mindent.

A nyomok felkutatásával és ami hasonlóan fontos: olvasásával általában egy tanulmányos nyomozás szűk keretei között foglalkozni nem lehet, mert részletesen kellene foglalkozni a helyszíni szemle megtartásával, a nyomok számtalan fajtájával s azok felhasználási módjával.

Ebből az ismeretkörből tehát kirakodom a lábnyom és pedig a már megtalált lábnyom követésének kérdését, kapcsolatban azzal a konkrét esettel, amelyet az alábbiakban ismertetünk.

Maga a szóbanforgó nyomozás nem valami különleges teljesítmény. Tanulmányos csupán azért nyújt, mert az ellopott ökrök csapásait egy egyszerű, de igen hasznosan értékesíthető módszerrel gyorsan és biztosan nyomon tudta követni a járőr mindaddig, amíg a tettesek és az ellopott állatok közelébe érkezett s így a tulajdonképpeni nyomozás legszűkebb körébe el tudott jutni.

A lábnyomokról általában nagyon megoszloak a vélemények. A nyomozás irodalmában terjedelmes helyet foglal el a kérdés, amiből arra kell következtetnünk, hogy sokan komoly jelentőséget és felhasználhatóságot tulajdonítanak a lábnyomoknak, viszont sokakat ismernek, akik a lábnyomok gyakorlati értékét nem sokra becsülik. A kérdés megvitatását elkerülve, csak annyit szegezek le, hogy az a többi írt nyomozás talán soha — és ilyen gyorsan semmi esetre — sem vezetett volna eredményre, ha a járőr tétován megállt ott, ahol az ökrök csapás véget ért, hanem belengodva abba, hogy a nyomok megszűntek, más irányban, más úton-módon kereste volna a nyomozás kiinduló pontját. De mert nem kímélte a fáradságot és helyes érzékkel az időt sem, igyekezett távolabb látni az orránál és meg is találta a módját annak, hogy a megszakadt lábnyomokra ismét ráakadhasson.

1924 április 24-én 2 órakor Tóth Bagyi József felverte álmából a sárospataki őrs legénységét és bejelentette, hogy apósától, aki Sárospataktól néhány kilométernyire lakik, ismeretlen tettesek 2 ökröt elloptak. A panaszos a marhaleveleket átadta az őrsnek, hogy a nyomozásban a járőr azokat felhasználhassa.

A nyomozást Stuller tiszthelyettes, őrsparancsnok-helyettes vette kézbe. Elküldött egy járőrt a marhalevelekkel Szeremesre, hogy az országos vásáron kutasson az ökrök után s meghagyta a járőrnek, hogy eredménytelenség esetén térjen vissza és induljon utána azon az útvonalon, amelyet ő az őrsre jelenteni fog.

Stuller tiszthelyettes járőrtársával a helyszínére ment, kikérdezte a kározt. Megtudta, hogy az ökrök az istállóba voltak bekötve, maguktól nem szabadulhattak el. Éjfél után arra ébredt fel a káros, hogy bóg a tehene. Felkelt, kiment az istállóhoz, amelynek az ajtaja ugyanúgy volt becsukva egy vaskapoccsal, amint ő azt este hagyta, az ökrök azonban hiányoztak.

A járőr megtartotta a helyszíni szemlét. A háztól 30 lépésre eső szalmakazalban két ember fekvőhelyének nyomai voltak kivehetőek, amelyek, mint a járőr megállapította, nem a házbeliéktől származtak. Az istállótól 100 lépésnyire megtalálta a járőr az ellopott ökrök lábnyomait, amelyek mellett balról egy patkós, jobbról pedig a gummisarokkal ellátott lábbeli nyomai látszóttak. A helyszíni szemle egyéb eredményre nem vezetett.

A járőr követte a nyomokat, amelyek déli irányban egy kisebb patakokkal átszelt vizenyős rétre vezettek. Az egyik patakocskánál a nyom elveszett.

Stuller tiszthelyettes azonban nem adta fel a reményt, hogy a nyomokat újból megtalálja és azok mentén a lehetőségig közelébe jusson a tetteseknek.

Az utolsó biztos nyomnál leszűrt a földre egy kárót s ebből a pontból kiindulva, majd ezt a pontot mindig érintve, mind nagyobb és nagyobb körben kutatta az elveszett lábnyomokat. Ez a módszer igen jól bevált. 300 lépésnyire, a vasuti töltés mellett rábukkant a járőr a lábnyomok folytatására. A közbeeső nyomok a vízenyős talajon elenyésztek, így történt, hogy a nyomok megszakadtak.

A lábnyomok a vasuti töltés mentén vezették a járőrt most már komolyabb fennakadás nélkül. A tettesek minden egyes vasuti órháznál nagy félkört írva elkanyarodtak a töltéstől, hogy a vasuti órházak után újból visszatérjenek ahhoz.

Sárospataktól 8 kilométernyire, a bodrogolaszii vasútállomás környékén azonban újból a fentebb ismertetett módon kellett a nyomok után kutatni s csak 700 lépésnyire találta meg azokat újra a járőr egy friss szántásban, de rövidesen ismét eltűntek egy legelőn s a járőr már most nem tudta megtalálni.

A járőrvezető — látva, hogy a nyomokat közvetlenül tovább követni már nem lehet — egy vasuti kalauz útján szolgálati jegyben jelentette őrsparancsnokának, hogy a bodrogolaszii vasútállomás környékén, onnan pedig Tolesva irányában nyomoz, mert a tettesek a hegyek közé, Tolesva, esetleg Erdőhorváti felé vették útjukat.

A járőr ezután a nyomok irányában alaposan szemmel tartva a terepet, Tolesvára érkezett, ott jelentkezett az őrsön és tájékoztatta azt a lopásról. Azután visszatért Bodrogolasziba s ott találkozott azzal a járőrrel, amely Szerencsén az országos vásáron nyomozott az ökrök után, de a nyomozás eredménytelen maradt. Ekkor már beesteledett s mert semmi olyan adat nem állott rendelkezésre, amelyet éjszaka is hasznosítani lehetett volna, a járőrök pihenőt tartottak.

Másnap a két járőr együtt indult észak felé, hogy a hegyes, erdős területet átkutassák. Egy hegygerincen haladva, négy kilométernyi távolságban, a Hidegvölgyben legelésző állatokat pillantottak meg a járőrök. Az állatok fiatal ültetésű erdőben, tehát tilosban legeltek, ami feltűnt Stuller tiszthelyettesnek s ezért a másik járőrnek azt a feladatot adta, hogy állapítsa meg, miféle állatok legelnek az erdőben, azután kutatassa át az erdőt Tolesva község északi szegélyének az irányában. Maga pedig Komlóska és Erdőhorváti községen át haladva, kutatott szintén Tolesva irányában. Tolesván már csak az éjszaka beálltával találkoztak a járőrök. A hegygerincről megpillantott legelésző állatok úgy eltűntek, mintha a föld nyelte volna el őket.

Másnap a járőrök Tolesvától keletre és Bodrogolaszától északnyugatra eső Goldstein tanya környékére indultak, puhatolás végett. A Goldstein tanya azért került a nyomozás középpontjába, mert a lábnyomok az említett tanya irányában tűntek el s a legelésző állatokat a Hidegvölgyben látta a járőr, amely a tanyától nem messze van.

A béresgazda a járőrrel folytatott beszélgetés közben feltűnő zavartan viselkedett. Stuller tiszthelyettes figyelmét ez a körülmény nem kerülte el s ezért a Goldstein tanya környékét még fokozottabban igyekezett átkutatni.

A két járőr és a tolesvai őrsnek egy rendes szolgálatban levő járőre a szomszédos Bodrogzsadány község legelőjén összetalálkozott. Itt megtárgyalták a nyomozás további feladatait s amint így beszélgettek, közelükbe ért egy sertéseket legeltető gyerek, aki a hozzá intézett kérdésekre azzal válaszolt, hogy Bodrogzsadányban két gazdátlan ökröt találtak s a község-házán őrzik azokat.

Stuller tiszthelyettes visszahagyta az egyik járőrt a Goldstein tanya figyelésére, maga pedig járőrtársával Bodrogzsadányba sietett. Megállapította, hogy az ökrök az elmúlt éjszaka a községi kisbíró kapuja előtt álldogáltak, amikor ott rájuk akadtak. Hogy oda miként kerültek, azt senki sem tudta megmondani.

Az ökrök tulajdonosát értesítette a sárospataki őrs, hogy az ökreit hazaviheti.

Másnap Bodrogzsadányban folyt a nyomozás. A kondásgyereket újból kikérdezte a járőr. A fiú előadta, hogy 24-én és 25-én távolról megfigyelte, hogy a Goldstein tanyabeli béresgazda és az egyik kocsis fel-

szaladnak a tanya melletti dombtetőre és a Hidegvölgy felé nézegetnek.

A járőr előtt valószínűnek látszott, hogy a tetteseket a Goldstein tanyán kell keresni.

A kocsist nem találta otthon, a gazda azonban még zavartabban viselkedett, mint első alkalommal. Közben megérkezett a kocsis, aki tagadott.

Mikor azonban a járőr alapos részletességgel érdeklődött az alibije felől s az egész bűncselekménnyel kapcsolatban egyik kényelmetlen kérdést a másik után intézte a kocsishoz, az teljesen összezavarodott, de még mindig tagadott. A jeget a kocsis öccse törte meg, beismerve, hogy 25-én éjszaka a bátyjával együtt két ökröt hajtottak a Hidegvölgyből Bodrogzsadányba, ott hagyva azokat a kisbíró kapuja előtt.

A kocsis sem tagadott ezek után. Beismerte, hogy a béresgazda biztatta a lopásra, mert mindketten meg voltak szorulva s így akartak pénzt keríteni.

Elmentek a káros tanyájához, de azok még világitottak, amikor a két tolvaj odaérkezett. Ezek tehát belefeküdtek a szalmakazal oldalába s így várták meg, míg a házban elalszanak.

Amikor aztán minden elesenededett, ellopták az ökröket s a járőr által megtalált útvonalon a Hidegvölgybe vitték azokat. Itt szabadon engedték az ökröket, tudva, hogy jó legelőről nem igen kóborolnak messzire. Másnap és az azt követő napon a tanya melletti dombról figyelték az ökröket. Amikor az első csendőri járőrt a tanya körül meglátták, megijedtek és elhatározták, hogy elviszik az ökröket s valahol kicsapják azokat. Így is tettek.

A gyanúsítottakat azután a járőr elvitte a helyszínére, végigmutatatta velük azt az útvonalat, amelyen az elloptott ökröket vezették s így teljesen kiderítve a bűncselekményt, az illetékes hatósághoz juttatta a két ökrötolvajt.

P—f—

CSENDŐR LEKSZIKON

24. Kérdés. *Bűnjelnek kell-e tekinteni azt a kendőt, amelyben a tettes a lopott szőlőt összecsomagolta?*

Válasz. A kérdésben említett kendő olyan tárgy, amely bizonyításra felhasználható a bűnvádi eljárásban s így a Bp. 169. §-a alapján lefoglalása törvényszerű kötelesség.

25. Kérdés. *Valaki idegen állam területéről szabályszerű útlevéllel magyar területre lépve, szövéshöz való bordával házalni kezd; feleletre vonatván, azt igazolja, hogy a nála levő árú után az illetékes vámot megfizette. Mi ennek az esetnek megítélése közrendészeti szempontból?*

Válasz. A fennálló szabályok szerint a házaláshoz a rendőrhatalóság külön engedélye szükséges. A házalási okmányt, amelyet egyébként csak egy évre adnak ki, a házalónak láttamoztatni kell mindazon községek rendőrhatalóságainál, illetve előljáróságainál, amelybe házalás végett belép. Külföldön készült árucikkek nem lehetnek házalás tárgyai. A házalás szabályainak megszegése kihágás; az engedelem nélkül vagy az engedély korlátait átlépő házalókat őrizetbe lehet venni.

26. Kérdés. *Valaki mint mutatványos engedélyt kap arra, hogy a búcsúra összesereglett sokadalomban asztalkára helyezett 1 bábúval függő tekejátékot rendezzen. A tekejáték szokásai szerint a nyerőknek adandó jutalmakat a mutatványos kirakja s ily módon is igyekszik a közönséget játékra csábítani. Eljárása nem ütközik-e oly szabályba, amelynek megtartása alól a mutatvány-engedély nem mentesíti.*

Válasz. Ha a mutatványos a játékra szabályszerű engedélyt kapott, eljárása nem kifogásolható.

A kérdéses játéknál a nyereség és veszteség esélye elvileg a közügyességtől s nem a véletlentől függ, a gyakorlatban azonban ezek a mutatványosok többféle ravasz fogással, amely leggyakrabban a tekeasztal észrevétlen megmozdításában áll, csaló módon lerontják a játékos esélyeit, úgy hogy az ilyen engedélyek kiadását nagyon meg kell fontolni.

27. Kérdés. *Jogosult-e a vadaskert tulajdonosa tilalmi időben kertje területén akkor is vadászni, ha a*

kert kerítése nem olyan, amely a vadak szabad közlekedését más vadászterületekről meggátolná?

Válasz. Ha a vadaskert teljesen elzárt területnek tekinthető, amely a szomszédos területektől el van szigetelve, akkor a vadaskert tulajdonosát a tilalmi idő nem korlátozza a vadászat gyakorlásában, mert a vadászati tilalmak hatálya az ilyen területekre nem vonatkozik. Ha azonban a kerítés olyan, hogy azon keresztül a vad „átválthat”, akkor a vadaskert tulajdonosát a vadászati tilalmak kötelezik, mert ily körülmények közt a vadaskert vadja nem tekinthető őrzött, „befogott” vadnak.

28. Kérdés. A munkaadó törvényellenesen elmulasztja alkalmazottainak a munkásbiztosító és betegsegítő pénztárnál való bejelentését. Megtudja ezt egy idegen egyén s részben a munkásbiztosító és betegsegítő pénztár érdekeinek, részben az alkalmazottak érdekeinek védelmében maga készíti el a szokásos űrlapokon a bejelentéseket, aláírja a munkaadó nevét annak tudta nélkül s a bejelentéseket megfelelő helyre juttatja. Büncselekményt követett-e el az illető bejelentő, aki a munkaadó nevét annak felhatalmazása nélkül a bejelentő lapokon aláírta?

Válasz. A magánokirathamisítás elkövetéséhez károsító, vagy haszonszerző célzat nem szükséges ugyan, de szükséges a jogsérelem okozása, vagy jogsérelem okozásának lehetősége. Minthogy a kérdéses esetben az alapjában véve hamis aláírású bejelentés nem okozott a munkaadónak jogi sérelmet, mert lényegében egy általa elmulasztott kötelesség elvégzését jelentette, a cselekményből hiányzik annak anyagi jogtalansága s így, nézetünk szerint, bünvádi felelősséggel a felhatalmazás nélkül bejelentést tett egyén nem tartozik.

29. Kérdés. Vizzel telt vázában szép virágok vannak a nyitott ablakba kitéve. Az ablak alatt elhaladó tettes pajkosságból kiönti a vázából a vizet, mire a virágok gyorsan elhervadnak. Büncselekményt követett-e el?

Válasz. A jogsérelem csekély jelentőségű, a tettes eljárása pedig inkább az éretlen tréfa, mint a bünyöző szándék megnyilvánulása s így az esetet a Btk. rendelkezései alá vonni túlzásnak tűnik fel. Ha az anyagi kár bizonyítható, a Btk. 418. §-ába ütköző, ingó vagyont megrongálásának vétségével van egyébként dolgunk.

30. Kérdés. Valaki betér a korezmába egy ital borra. A kiszolgáló pincér azonban közli a vendéggel, hogy nem fogják őt kiszolgálni, mert ezt a korezmáros megtiltotta. A vendég kénytelen kiszolgálás nélkül eltávozni. Joga van-e a korezmárosnak a vendég kiszolgálását megtagadni, ha a vendég arra nem adott okot?

Válasz. Nincsen olyan jogszabály, amely feltétlenül kötelezné a korezmárosot arra, hogy vendégeket fogadjon és azokat kiszolgálja. Nincs is erre szükség, hiszen a korezmák üzleti vállalkozások s a vendégek kiszolgálásának megtagadásával az illető üzleti vállalat a tönkremenekülést készíti elő. Ilyesmit tehát józan ésszel úgysem tesz senki.

Más az eset akkor, ha a korezmáros személyes ellenszenvből vagy bármily más okból (ide nem értve a részegek és rendbontók kiszolgálásának tilalmát) tüntetőleg megtagadja valakinek kiszolgálását. A korezmáros ilyen eljárása sértő s azért joggal felelősségre vonhatja az illető érdekelt fél, sőt becsületsértés miatt fel is jelentheti. A közérdeknek azonban az ilyen esetekhez vajmi kevés köze van.

31. Kérdés. Ha a tettes ugyanegy alkalommal becsületsértést és súlyos testi sértést követ el a sértett ellen, bünvádi felelősége mindkét cselekményéért különálló-e, avagy az enyhébb cselekményéért való felelősség a súlyosabb beolvad?

Válasz. Ha a becsületsértést a testi sértéssel egyidejűleg követték el, a bíróság rendszerint azt a gyakorlatot követi, hogy a testi sértés közben elkövetett becsületsértést a testi sértéssel szembe halmazatban levőnek tekinti s azért külön bünvádi felelősséget állapít meg. Ez azonban nem feltétlenül érvényesülő szabály. Lehetnek olyan esetek, amikor a testisértést kísérő becsületsértések nem tekinthetők egyszerű indulatkitöréseknek, úgy, hogy nagyon is méltánylandó érdeke lehet ilyenkor a sértettnek a kettős jogsérelem kifejezett megtorlása. Ilyen esetben nem is fog elzárkózni attól, hogy a becsületsértést a testisértéssel anyagi halma-

zatban levőnek tekintse s annak külön megállapítása mellett összbüntetést szabjon ki. Ezt a gyakorlatot egyébként állandóan követi a bíróság a hatóság ellen való erőszakkal kapcsolatos becsületsértéseknél, ahol egészen szembeötlő a kettős jogsérelem: a közérdeknek és a magámbeesületnek sérelme.

32. Kérdés. Az 1914:XXI. t.-c. 9. §-a alá eső rágalmazás, vagy becsületsértés eseteiben a bünvádi nyomozás megindításánál szükség van-e a sértett nyilatkozatára, illetőleg a felsorolt hatóságok felhatalmazására, avagy mindezekre tekintet nélkül megindítható-e a nyomozás?

Válasz. A Bp. 4. §-a azt mondja ki, hogy a nyomozáson túl nem terjedhet az eljárás akkor, ha olyan esetről van szó, amelyben a büncselekmény üldözése felhatalmazástól, vagy kívánattól függ, ennek megadása, illetőleg előterjesztése előtt.

Ebből tehát az következik, hogy a felhatalmazásra, hivatalból üldözendő rágalmazás, vagy becsületsértés eseteiben a nyomozás éppen úgy megindítható és lefolytatható, mint bármely más hivatalból üldözendő büncselekmény esetén. A csendőrségi nyomozásnak tehát semmiféle külön előfeltétele ilyen esetben sincsen. A felhatalmazás megillette a vádirat benyújtásával kezdődő bünvádi eljárásnak előfeltétele; ennek beszerzése tehát a királyi ügyészség gondja lesz.

33. Kérdés. Valaki ezüst zsebórát talál. Dobszó útján közzététi, hogy az órát tulajdonosa nála átveheti. Mikor a tulajdonos jelentkezik nála, 8 pengő jutalmat kér tőle s csak így hajlandó neki óráját kiadni. Jogtalan-e a találó eljárása s ha igen, miért?

Válasz. Nincs olyan jogi szabály, amely a találót arra jogosítaná fel, hogy a jelentkező tulajdonostól jutalmat követeljen. A találó különben is szabálytalanul járt el, mert a talált dolgot neki a Btk. 365. §-a szerint a hatóságnak kellett volna adnia. Igaz ugyan, hogy a szabálytalanság következményei alól könnyen mentesülhetne, minthogy a találást közzétette s ezzel jóhiszeműségének adta tanujellét, a tulajdonos érdekében járt el. Kiderülvén azonban, hogy végső célja rosszhiszemű volt, mert alaptalan és jogtalan gazdasági igényeket táplált, magatartásával a Btk. 365. §-ába ütköző jogtalan elsajátítás vétségét mindenestre elkövette. A tulajdonos panaszára tehát az órát teljesen jogszerűen, hatósági őrizetbe kell venni. A találó eljárása egyébként igen közel áll a Btk. 350. §-ába ütköző zsarolás vétségének kísérletéhez is, amely abban az esetben, ha a találó nem vélt jogainak jóhiszemű érvényesítésében járt el, hanem annak tudatában, hogy a 8 pengő jutalmat csak ily erőszakos módon érheti el, terhére megállapítható.

34. Kérdés. A község belső területén 15 méter magasságban sodronykerítéssel körülvett kertbe behatol a tettes akként, hogy létrát támaszt a kerítéshez, azon a kertbe mászik, ott levágja egy fenyőfa koronáját s azt eltulajdonítja. A kár 16 pengő. Miként kell ezt a büncselekményt minősíteni?

Válasz. A kérdésben leírt eset bemászásos lopás iskolai példája ugyan, ha az 1894:XXII. t.-c. 93. §-ában felállított kivételes rendelkezés szerint mezőrendőrségi kihágássá nem minősülne, ha az ellopott érték nem haladná meg a 4 pengő 80 fillért. Minthogy azonban a kérdéses esetben a kár 16 pengő, eszik a tettes attól, hogy e kivételes törvényszakasz rendelkezései szerint minősítsék cselekményét, mert a kedvezmény csak a 4 pengő 80 fillérenél nem nagyobb értékű gazdasági termények tolvajaira vonatkozik. A tettes cselekményét tehát a Btk. rendelkezései szerint kell elbírálni s így ez a lopás a Btk. 336. §-ának 3. pontja alá esik.

35. Kérdés. Érvényben van-e a vadászati törvény (1883:XX. t.-c.) 36. §-a, amely szerint a vadászati kihágásért kiszabott pénzbüntetés felerésze a feljelentőt illeti.

Válasz. A vadászati törvény 36. §-a hatályát veszítette. A vadászati kihágások címén kirótt pénzbüntetések fele a községet illeti, felerésze pedig a pénzügyminiszter kezelése alá tartozik, aki azt az állami költségvetés rendes bevételei közt irányozza elő és osztja meg az igazság-, földművelés- és kereskedelemügyi tárcák között. A községet illető fél részt szegényügyi célokra kell fordítani. (1901:XX. t.-c. 23. §.)

AZ ORSZÁGOS TISZTI KASZINÓ KÖZLEMÉNYEI

Moziülöhelyek biztosítása tisztikaszinói tagok részére. Az első emeleti páholyokat folyó évi március hó 1-étől kezdődőleg az Országos Tiszti Kaszinó kizárólag kaszinótagoknak és azok közvetlen családtagjainak (feleség és gyermek) tartja fenn, ha azok jegyeiket *elővételben váltják meg*. Az elővételben váltott jegyek ettől függetlenül, bármely más helyre (kivéve a szolgálati helyeket) is érvényesek, de az első emeleti páholyokat egyéb hozzátartozók és vendégek nem látogathatják.

Tisztikaszinói nagy hangverseny. A folyó évi március hó 5-én, este 9 órai kezdettel, megtartandó nagy hangversenyen — a túlsúfoltság elkerülése, valamint a rend fenntarthatása végett — belépőjegyek csak korlátolt számban adatnak lki s ezer látogatónál többet nem bocsajthat be a rendezőség. Hogy azonban a kaszinótagok családtagjaiknak (csakis feleség és 16 éven felüli gyermekek értendő) a helyeket biztosíthassák, ezek részére tagsági (jóléti) igazolvány felmutatása ellenében a tagok számozott ülőhelyekre érvényes belépőjegyeket a kaszinó teremőreinél előre is válthatnak, míg a vendégek kizárólag az esti pénztárnál válthatják meg jegyeiket. (Esti pénztárnyitás 20 órakor.) Tisztek — ha a belépésnél tisztikaszinói tagsági igazolványaikat felmutatják — saját személyükre belépődíjat nem fizetnek. Az első három széksor a magas tisztségeket betöltő funkcionáriusok részére lesz fenntartva. A rendezőség ezúton is felkéri a mélyen tisztelt vendégeket, hogy az ülőhelyeket lehetőleg a hölgyeknek, vagy idős uraknak sziveskedjenek átengedni. Azon esetben, ha nagyobb számú közönség nem nyerhetne elhelyezést és azok a terem megtelte után nem volnának bebocsáthatók, a hangversenyt közkívánatra esetleg megismétli a Tiszti Kaszinó. A vígalmi bizottság és rendezőség tagjai felkéretnek, hogy a hangverseny megkezdése előtt egy órával (azaz 20 órakor) jelenjenek meg, hogy beosztásuk szabályozható legyen.

SPORT

A csendőrségi országos tiszti vívóverseny részletes programja. A folyó évi csendőrségi országos tiszti vívóversenyt Pécsen március 26-án és 27-én a M. Vívó Szöv. szabályai szerint rendezik. **I. Tagozás:** 1. Kard- és 2. vívóverseny. 1-hez. A kard 2 csoportban a) szenior, b) junior. a) Szeniorok az eddigiek, valamint Szirtes százados, Tavassy, Zsengellér, Borovszky és Pajor főhadnagyok, b) juniorok, akik eddig is azok voltak. A sorrend a döntőbe jutottak körvívása alapján lesz megállapítva. A szenior csoport győztese lesz a csendőrség ez évi kardvívó bajnoka. Juniorok a bajnokságért nem küzdhetnek. A junior 1. elveszti juniorságát s a következő versenyeken már csak mint szenior indulhat. Mindkét csoport döntőjébe 6—6 versenyző kerülhet. Amelyik csoportban husznál több induló lesz, ott nyolcas döntőt kell tartani. 2-höz. Vívóverseny egy csoportban, körvívással. A győztes a csendőrség 1927. évi törvívó bajnoka. 20 indulóig hatos, azon fölül nyolcas döntő. 3. 26-án délelőtt tör előversenyek, délután kard-előmérkőzések és junior kard döntő. 27-én délután tör és kard szenior döntő, utána díjkiosztás. **II. Pontozás:** A kerületek sorrendjét versenyzők által elért pontok összege határozza meg. Az évi véghelyezések megállapításánál a verseny $\frac{1}{2}$ rangszámot ad. Egyéni pontozásban az I. helyezés 10, a II. 8, a III. 6, a IV. 5, az V. 4, a VI. 3, a VII. 2 és a VIII. 1 pontot ad. Ez úgy a hatos, mint a nyolcas döntőre érvényes. **III. Díjazás:** 1. Vándordíj a legtöbb pontot elért kerületnek. 2. Bajnoki plakét és díszoklevél a kard és a törvívás bajnokainak. 3. Aranyozott érem a kard szenior és a törverseny győztesének. Ezüstözött érem a tör II., kard szenior II. és junior I.-nek. Bronz érem a tör és kard szenior III., valamint a kard junior II. és III.-nak. 4. Tiszteletdíj legalább 3. legfeljebb 9. az egész verse-

nyen elért ponteredmények alapján. Egyenlő pontszám esetén a szeniorok a juniorokkal, a kardban jobb helyezést értek a törözőkkel szemben választási elsőbbséggel bírnak. **IV. Nevezés:** Részt vehetnek a testület állományába tartozó tisztek. Nevezési íveket március 10-ig a pécsi kerülethez kell megküldeni. A nevezés tartalmazza: 1. Név. 2. Rendfokozat. 3. Beosztás. 4. Mely versenyszámban kíván indulni (pl. kard junior és tör). 5. Közös elhelyezésre és étkezésre igényt tart-e. 6. Mikortól. Minden személy nevezése után a rendező kerületi parancsnokságnak 2 P a verseny megkezdéséig befizetendő. Ezen összeget a sportlapok fedezik. A IV. kerület a nevezők számát a csendőrség felügyelőjének március 20-ig jelenti. **V. Általános rend.** 1. A versenyzők felszereléséről maguk tartoznak gondoskodni. 2. Megfelelő jürről, helyiségről, sebfertőtlenítő és kötözőanyagról, gyantáról, mosdóról stb. a IV. kerület tartozik gondoskodni. Jury elnök kiküldése iránt intézkedés történt. 3. Kívánatos, hogy a versenyre minden résztvevő megfelelő ruházatot és felszerelést szerezzen magának, mert ezzel nemcsak saját testi épségét kíméli, hanem a testület hírnevének és a verseny színvonalának is tartozik. 4. A vívás, mint lovagias, úri sport olyan kötelezettségekkel jár, mikről a küzdelem hevében sem szabad megfeledkezni. Így az ellenfélnek és a jürynek való tisztelgés asszó előtt és után, az ellenfél levett fejvéddel való üdvözlése helyesre alkalomával, az asszó utáni kézfogás, fájdalmas vagy nem érvényes felületre adott vágás vagy szúrás utáni azonnali bocsánatkérés, a jury ítéletének kritika nélküli tudomásulvétele azok a fő dolgok, melyek ellen a versenyzők leggyakrabban vétének. 5. A törvívók 26-án estig, a kardvívók 27-én délig érkeznek Pécsre.

A csendőrségi mezei futó- és legénységi szabadbirkózó versenyek részletes programja. A folyó évi csendőrségi mezei futó- és legénységi szabadbirkózó versenyeket — a vívóversennyel egyidőben — március 26-án és 27-én Pécsen rendezik. **A) Mezei futóverseny.** 4—5 km-es távon, mezőn vagy gyakorlótéren a M. A. Sz. szabályai szerint. **I. Tagozás.** 1. Legénységi csapat, ezen belül 2. legénységi egyéni és külön 3. tiszti egyéni verseny. 4. Meghívottak versenye, esetleg több csoportban. A táv és pálya minden számban ugyanaz. 1-hez. Kerületenként 1 altiszt és 4 csendőr vagy próbacsendőr. A csapatban több altiszt is indulhat, de 1 indítása kötelező. A csapat 2 tagjának olyannak kell lennie, ki még csendőrségi mezei futóversenyen érmet nem nyert. Kerületenként legfeljebb 7 fő nevezhető és indítható. A csapat eredményét a fenti feltételeknek megfelelő 5 első befutó adja. A legénységi egyéni verseny is ennek keretében dől el. 3-hoz. Tiszti egyéni verseny tetszés szerinti tiszti nevezővel egy külön csoportban. Tekintettel arra, hogy az egyéni versenyeken dől el a bajnokság is, a 3 első tisztú és legénységi befutó idejét pontosan mérik. A verseny időpontja 27-én 10 óra. Első csoportban a vendégek, utánuk megfelelő időközre a legénység, végül a tiszti csoport indul. **II. Pontozás.** A verseny az évi véghelyezések megállapításánál egész rangszámot ad. A kerületek közötti sorrendet az elért pontok száma határozza meg. A kiszámításnál a csapat pontjaihoz az illető kerület tiszti versenyzőinek egyéni pontjai adandók hozzá s az így nyert szám határoz az elsőbbség kérdésében. Egyenlő pontszám mellett a csapatsorrend dönt. A helyezések értékelése: **A) csapat:** I. 50, II. 40, III. 30, IV. 25, V. 20, VI. 15, VII. 10, VIII. 5 pont. **B) egyéni:** I. 10, II. 8, III. 6, IV. 5, V. 4, VI. 3, VII. 2, VIII. 1 pont. **III. Díjazás.** 1. Vándordíj a legjobb ponteredményt elérő kerületnek. A vándordíjat és alapítólevél-másolatot a II. kerület a IV. kerületnek március 26-án átadni tartozik. 2. Bajnoki plakét és díszoklevél a legjobb eredményt elérő futónak. Eradt próbacsendőr birtokában volt bajnoki plakétet és alapítólevél másolatot az Eresi. március 26-án a IV. kerületnek átadni tartozik. 3. Érem: a) aranyozott a legjobb tiszti és legénységi futónak; b) ezüstözött a győztes csapat minden tagjának, a tiszti II., valamint a legénységi II. és III. helyezetteknek; bronz a II. és III. helyezett csapat minden tagjának, a tiszti III., valamint a legénységi IV.—VIII. helyezetteknek. Aki az egyéni versenyben érmet nyer, az csapateredménye alapján csak akkor díjazható éremmel, ha ebben értékesebbet kapva, s ez esetben a másik ki sem adható

HIREK

neki. Amennyiben az I. és II. altiszti befutó csapatban vagy egyénileg külön eredméllel díjazva nem lett, az I. részére ezüst, a II. részére bronzérem adandó ki. 4. Tiszteletdíjazás elkülönítve tisztek részére legalább 1, legfeljebb 3; legénység részére legalább 3, legfeljebb 6, a befutási sorrend alapján. 5. A meghívottak megfelelő díjazása a IV. kerületre bízott azzal, hogy az a csendőrségéhez hasonló legyen. E célra a díjgyűjtő bizottságtól 2 ezüst- és 4 bronzérem igényelhető. IV. Nevezés. Március 10-ig a IV. kerülethez küldendő. A kerületek által szerkesztett nevezési ívek tartalmaznak a benevezett 1. nevét, 2. rendfokozatát, 3. beosztását, 4. indult-e már csendőrségi mezei futóversenyen, 5. nyert-e érmet vagy díjat, 6. közös elhelyezésre, 7. étkezésre igényt tart-e, 8. mikortól. Minden tiszti nevezése után 2 P, legénységé után 1 P a rendező kerületnek, a verseny megkezdése előtt a sportalapról kifizetendő. V. Öltözet. Csendőrségi sportdressz tetszés szerinti könnyű lábbelivel (futócipővel). Harisnyakötő viselese mellőzendő. B) Birkózó verseny. Csendőrségi legénység részére a szabadbirkózás szabályai szerint. I. Tagozás. 1. Könnyűsúly 67 kg-ig; 2. középsúly 67—75 kg-ig; 3. nehézsúly 75 kg-on felül. Súlycsoportokon belül egyéni körmérkőzés, az I., II. és III. helyezés eldöntésére, utána az első helyezettek között a bajnoki címért. Ezen körmérkőzést a nehéz- és középsúly győztese kezdi és a nehézsúly győztese folytatja. Előmérkőzések 26-án, döntők 27-én a IV. kerület beosztása szerint, utána díjkiosztás. II. Pontozás. A verseny $\frac{1}{2}$ rangszámot ad a kerületek évi végelhelyezésében. A kerületek sorrendjét versenyzők által elért összpontszám határozza meg. Minden egyes mérkőzésnél a győztes 2, a vesztes 0 pontot kap. Ha 10 perces küzdelem eredményt nem hoz, 2 perc pihenő után újabb 10 perces menet. Ha kétszer 10 perc alatt sem esne tuss, akkor mindkét versenyző 1—1 pontot kap. Győztes, aki a körmérkőzésben a legtöbb pontot szerzi. Holtverseny esetén küzdelem a mérkőzés eldőléig. III. Díjazás. 1. Bajnoki plakét és díszoklevél a bajnoki kör győztesének. A Szabó István próbacsendőr birtokában levő plakétet és az alapítólevél másolatát a II. kerület a IV-nak a verseny megkezdése előtt adja át. 2. Érem: aranyozott a súlycsoportok győztesének; ezüstözött a II., bronz a III. helyezetteknek. 3. Tiszteletdíj minden súlycsoport győztesének. IV. Nevezés. Kerületenként és súlycsoportonként 1—1 fő indítható. Nevezési ívek 1. név, 2. rendfokozat, 3. beosztás, 4. kor, 5. súlycsoport, 6. közös étkezés, 7. elhelyezésre igényt tart-e, 8. mikortól. Nevezési díj személyenként 1 P, a verseny megkezdése előtt a sportalapról a IV. kerületnek befizetendő. C) Általános rész. 1. A versenyt rendező IV. kerületi parancsnokság gondoskodik a versenyek megfelelő propagálásáról, a fegyveres testületeknek és a levéteknek a mezei futó- és birkózóversenyekre előjáró szerveik útján való meghívásáról, valamint a meghívottak külön díjazásáról. 2. A versenyek pontos kezdete és helye, étkezés, fogadás, elhelyezésről részletes tájékoztatást szerkeszt s azt a kerület és Ecsi. parancsnokságoknak idejében megküldi. 3. A mezei futóversenyénél tömeges befutással kell számolni, ezért a sorrend pontos megállapítására megfelelő előkészületeket tesznek. 4. A mezei futóversenyénél orvos, a birkózóversenyénél megfelelő kötszerek és sebfertőtlenítő anyagok kéznél lesznek. 5. A birkózáshoz szőnyegről és bírálóról a IV. kerület tartozik gondoskodni. 6. Az indulók sportruháit előzetesen meg kell vizsgálni, nehogy azok feslett vagy elhasznált volta miatt kínos jelenetek keletkezzenek. 7. A versenyekhez szükséges érmeiket a IV. kerület a díjgyűjtő bizottságtól kimutatással igényli.

Az ostobák több hasznot húznak gyengeségükből, mint amennyit a szellemesek nyernek erejük által. Nézzük a sorsával küzdődő nagy férfit anélkül, hogy segítségére lennénk, a bukófélben levő fűszerárut iparkodunk megmenteni; mert midőn a gyengét oltalmunk alá vesszük, némi felsőbbbségi érzés kecsegtet bennünket, holott a lángeszűvel szemben bosszánkodunk, hogy nem bírunk föléje kerekedni.

Balzac.

Levél a szerkesztőhöz. A Csendőrségi Lapok folyó évi február hó 1-én megjelent 3. számában Panajott ny. altábornagy úr Önagyméltósága tollából igen kedves visszaemlékezést olvastam. A visszaemlékezés egyrészre arra az időre esik, amikor én is a magyar királyi csendőrség tagja voltam; ugyanis rendőri pályámat a magyar királyi csendőrség kötelékében kezdtem meg és folytattam a sárosi autonóm, majd az állami rendőrség kebelében. Panajott altábornagy úr visszaemlékezésének van egy része, mely arra az időre vonatkozik, amikor annak az intézménynek a tagja voltam. A kassai IV. számú csendőr kerületi parancsnoksághoz tartoztam. Parancsnoka: hilibi Haller Béla alezredes volt. Haller alezredes, kerületi parancsnok, keményvágású csendőrtörzstiszt volt. Nem szerette a bőbeszédű embereket, mert maga is szűkszavú, katonás ember volt. Szigorúsága mellett igazságos és méltányos volt és főleg objektivitása jellemezte őt. Ha az alárendelt parancsnokságnál szemlét tartott, alaposan megforgatta a parancsnokokat és a fontoskodó embereket kioktatta. Mint szűkszavú ember, sokszor zavarba hozta az őrsparancsnokokat. Így például az egyik őrsön azt kérdezte az őrsparancsnoktól: áll? Az őrsparancsnok zavarbajött és nem felelt. Erre az őrsirodából átment a legénység szobába, ahol a csendőrök tartózkodtak és ismételte: áll? Egy régebben szolgáló erdélyi fiú, aki az alezredest már ismerte, azt felelte: „Igenis, alezredes úr, a kocsis lak-tanya előtt áll”. Erre sarkon fordult és kiment, felült a kocsira, hogy szemleútját folytassa. — Bányai Albert is predestinált csendőrtiszt volt. A kassai csendőrkerület altiszti tanfolyam parancsnoka is volt; ilyen minőségében sok éven keresztül működött s az ő keze alól igen jó altisztek kerültek az őrsök élére. A tanfolyam hat hónapig tartott. Vizsga előtt azokat, akik a követelményeknek meg nem feleltek, azaz nem bizonyították az altiszti őrsvezetői rendfokozatra alkalmasságukat, visszaküldték az őrsre. Abban az időben az őrsvezető is tekintély volt és őrskörletében nemcsak tekintélynek, hanem tiszteletnek is örvendett, mert a Kún Bélák abban az időben még Galiciában tanyáztak. A magyar királyi csendőrségről „Magyarország Rendőrségének Története” című könyvemben bővebben megemlékeztem, mint olyan intézményről, mely fegyelmet nevel, oktat, tanít; tisztességre, rendre, pontosságra, takarékoságra, jellemre és becsületre tanítja kötelességek embereit. Tisztelettel vagyok Szerkesztő úrnak készsége híve: Her-nádnémeti, 1927. évi február hó 20-án. Tisza Miksa, ny. rendőrfőtanácsos.

A honvédség főparancsnokának elismerése. A m. kir. honvédség főparancsnoka néhai vitéz Nagy Pál gy. tábornok temetésén kivonult gyász kíséret megjelenése és magatartása felett megelégedését és elismerését fejezte ki. A gyász kíséretben a szegedi csendőrszék felosztása is résztvett.

Dicséret. A m. kir. csendőrség felügyelője Samu Mihály tiszthelyettes 25 évi csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálathoz és az alárendelt nevelése terén kifejtett buzgó, odaadó és igen eredményes őrsparancsnoki tevékenységéért, valamint mindenkor példás magatartásáért, és Gombolai János tiszthelyettes hosszúságú csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálathoz és az alárendelt nevelése terén kifejtett buzgó és igen eredményes tevékenységéért csendőr felügyelői dicséret okirattal látta el.

A m. kir. székesfehérvári II. sz. csendőr kerület parancsnoka Válint István törzsrőmestert azért, mert mint osztály segéd tiszti irodai segéd munkás, ezen alkalmazásában nagy szorgalmat, igen eredményes buzgó tevékenységet fejtett ki és igen jó magaviseletet tanúsított, dicséret okirattal látta el, míg Szántó Zsigmond őrmestert azért, mert mint kiképző altiszt az iskolánál több mint négy éven át a próbacsendőrök katonai kiképzése és továbbképzése körül igen nagy buzgalommal, fáradtságot nem ismerő kitartással és szorgalmat tanúsított, továbbá mert a sportkiképzés terén igen sikeres, például résztvételével a legénység sport megkedvelésében általában igen serkentőleg közreműködött, és Cser János törzsrőmestert azért, mert Blasek Károly várpalotai lakos sérelmére 1925. évi január hó 17-én elkövetett csalási ügyben, fáradtságot nem ismerő példás buzgalommal és körültekintő leleményességgel a tettes személyét kiderítette és a bűnjelék nagy részét biztosította, nyilvánosan megdicsérte.

A m. kir. szombathelyi III. sz. csendőr kerület parancsnoka Szita Gyula g. tiszthelyettes a szombathelyi csendőr osztályparancsnokságnál irodai segédmunkási beosztásban mindenkor tanúsított kiváló ügybuzgalmáért, példás lelkiismeretességéért és alárendeltjeinek mindenirányú helyes befolyásolásáért, miáltal előljáróit hathatósan támogatta, *dicserő okirattal látta el. Nagy Ferenc V. tiszthelyettes* hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén, majd osztály- és kerületi segédügyi segédmunkái beosztásában példás kötelességtudással, szakértelemmel és ügybuzgalommal kifejtett eredményes működéséért, bajtársai helyes befolyásolásáért és példás magaviseletéért *nyilvánosan megdicsérte.*

Előadás az önkapcsoló távbeszélőről és a sugár-távíróról. Vitéz dr. Rákosi György ny. vk. ezredes, az ismert katonai író, hétfőn este élvezetes és tanulságos előadást tartott a Váci-utcai Tiszti Kaszinó dísztermében az új önkapcsoló távbeszélőről és a rádió modern fejlődéséről. Az ismeretterjesztő előadás az elektromos energiák méltatásával kezdődött, majd az előadó áttért a mai modern kábeltechnika fejlődésére, a külföldi államok nemzetközi kábelhálózatára s ezzel kapcsolatban az első magyar nemzetközi kábelkötés munkálataira, mely előreláthatólag még a folyó évben elkészül. A magyar kábelgyártás örvendős fejlődése és bemutatása kiegészítette az elmondottakat. Ezek után az önkapcsoló távbeszélő berendezés világos méltatására került a sor. Láttuk az új automata távbeszélő készüléket, megismertük annak kezelését, működési elvét és gyártását, továbbá a berendezés alatt álló új központok hatalmas szerelési munkálatait, derék magyar mérnökeink és kiváló szakmunkásaink szorgalmas előretörését. Az előadás második része a modern rádióról szólt. Kiváló műszaki szaktudással és helyes pedagógiai érzékkel időrendi sorrendben vonult fel előtünk e találmánnyal kapcsolatban mindaz, ami ezen a téren érdekes és minden művelt embert egyaránt leköti. Modern nemzetközi és Broadcasting állomások, nemzetközi rádióegyezmények, alkalmazási lehetőségek, Eckener, Byrd és Amundsen expedíciói, tömeghírszórás csodás fejlettsége, az ismeretlen katonai amerikai ünnepe New-York és San Francisco között, a csodák világába terelték a hallgatóságot. A hírszórókkal felerősített szabad előadást, gondosan összeválogatott magyar, német, olasz, angol és amerikai vetített képek és filmek kísérték, egy 50 wattos modern adó-vevő rádióállomás működésének gyakorlati bemutatása mellett. Az előadást díszes és nagyszámú közönség feszült figyelemmel hallgatta végig és a kiváló előadót meleg ovációban részesítette.

S-y.

Hangverseny a csendőrségi internátus alapja javára. A Budapesten állomásozó magyar királyi csendőrtisztikar a csendőrségi internátus alapja javára folyó évi március hó 11-én, fél 18 órai kezdettel *Goda Gizella* operaénekesnő, *Balázs Árpád* dalköltő, *Ambrózy Béla* zongora, és *Wéhner Géza* orgonaművészek közreműködésével a Zeneakadémia nagytermében művésztélyt rendez. *Műsor. Goda Gizella:* Verdi: Rigolettóból Gilda-ária (múdalok). Zongorán kíséri *Sauerwald Géza.* — *Ambrózy Béla:* Mozart: Fantasia, c-moll. Schubert: Imprompto, as-dur. Chopin: Praelude, des-dur. Liszt: Ballada, h-moll. — *Wéhner Géza:* Liszt—Wéhner: Nocturno. Bunnét: Ca-

talane rapsodia. — *Balázs Árpád:* Énekel. Kíséri *Magyari Béla* zenekarával. Jegyek 1—10 pengős árban Rózsavölgyi és Társa zeneműkereskedésében (Budapest, Szervita-tér 5). és a budapesti csendőrkerületi parancsnokság segédtitkárságánál kaphatók.

Sérülés birkózás közben. A veszprémi csendőr iskola parancsnokság állományába tartozó *Frolyó Lajos* próbacsendőri folyó évi február hó 14-én a veszprémi kereskedelmi iskola tornatermében egyik társával birkózószőnyegen folytatott szabályszerű birkózás közben oly szerencsétlenül esett el, hogy bal felsőkarja eltörtött. Azonnal első segélyben részesítették, majd a veszprémi kórházba szállították, ahol ápolás alá vették. Felgyógyulása pár héten belül várható.

Előléptek: *Örmesterré: a II. számú csendőr kerületben: Korn István, Fejérvári Antal, Hajnal Imre, vitéz Nyitrai István; a III. számú csendőr kerületben: Kovács Sándor II., Németh István V.; a IV. számú csendőr kerületben: Oláh András, Cseh Kálmán, Kiss István I., Gyurka József, Halápi József; az V. számú csendőr kerületben: Szokola István; a VI. számú csendőr kerületben: Zatykó József, Csenki Pál, Kállai Imre, Vass József, Bertóthi Zoltán, Oláh Sándor, B. Kiss Sándor és Erdei András csendőrök.*

Házasságot kötöttek: *a II. számú csendőr kerületben: Pap János I. tiszthelyettes Vágner Margittal Győrben; a III. számú csendőr kerületben: Kósi Pál tiszthelyettes Rácz Annával Szombathelyen, Horváth Sándor III. örmester Teke Vilma-Rozáliával Magyaracsen, vitéz Kovács Dénes örmester Kovács Máriaival Eszterházan; a VI. számú csendőr kerületben: Török József II. törzsörmester Fejfárek Etellel Csurgón, Somogyi Gábor törzsörmester Bognár Arankával Balatonlellén, Illés József örmester Nyaka Máriaival Magyar-szentivánon, Erdős Károly örmester Harangozó Katalinnal Somogyváron; a VI. számú csendőr kerületben: Kékel Rezső tiszthelyettes Kövesdi Margittal Debrecenben, Tuti Imre tiszthelyettes Zsurzse Rozáliával Püspökladányban, Rácz Balázs örmester Rebák Máriaival Nyirbaktán; a VII. számú csendőr kerületben: Horti József törzsörmester Fekete Erzsébettel Poroszlón és Huszár György örmester Dudás Máriaival Miskolcon.*

Kérelmek. Orbán László századoshoz (belügyminisztérium VI. c. osztály) sokan fordulnak volt alárendeltjei közül azzal a kéréssel, hogy kitüntetéseiket, vitézsítés céljából haditetteiket, sebesülésüket vagy hadipótlék elnyerése céljából hadiszolgálatukat igazolja. Tekintettel arra,

Csendőrségi szállító!

A M. kir. Belügym. körrendelet 121087/eln. VI. c. 1926. szám alatt a csendőrlégénység részére engedélyezett

újrendszerű

khaki társasági sapka már kapható

a 38 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6,

a Keleti p.-udvar érkezői oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 21—78.

Kérje

a legújabb árjegyzéket!

A Csendőrségi LAPOK részére HIRDETÉSEKET

kizárólag **Balogh Sándor** hirdetőirodája

VI., Révay-utca 22. **vesz fel.** Telefon: T. 157—83.

Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

CSENDŐRSÉGI KERÉKPÁRJAINK MEGÉRKEZTEK!

Kinevezett csendőröknek kedvező feltételekkel. Nagy javító műhely. Gyermek-
kocsik rakár. Alkatrészek nagybanl árban. Árjegyzék 600 kóppel ingyen.

Láng Imre motor, kerékpár, varrógép és Budapest, VI., Teréz-körút 3 (sarok
műszaki cikkek gyári lerakata üzlet)

hogyan feljegyzésai a visszavonulás alkalmával részben elvesztek, ezeket az egyesekre nézve sokszor igen fontos kéréseket nem mindig teljesítheti. Ezért bajtársai és esetleg önmaguk érdekeiben is kéri azokat a volt alárendeltjeit, akik a világháború alatt Szerbiában a gru. milanováci és priepoljei Kreisfeldgendarmeriekommandóknál, valamint a novipazari Streifskorpsnál parancsnoksága alatt teljesítettek szolgálatot, hogy a szolgálati idejüknek lehetőleg részletes leírását juttassák el hozzá. Ezek a leírások terjeszkedjenek ki a kiemelkedőbb szolgálatokra, egyes hadítottakra, azok helyére és idejére, a szereplők — lehetőleg pótesendőrök is — nevével. — *A m. kir. belügyminisztérium csendőrségi nyugdíjosztálya* kéri azokat az olvasóinkat, akik a Csendőrségi Lapok 1924. évi 2. számát nélkülözhetik, szíveskedjenek azt az említett osztály címére megküldeni.

Kölcsonös áthelyezésüket óhajtják: Kiss Gyula I. kalocsai őrsbeli (bajai osztály) őrmester a gynlai osztály, vagy bármely kerület területére; *Nagy Sándor V.* és *Kis Lajos* komlóú őrsbeli (pécsi osztály) csendőrök a csurgói osztály területére; *Tóth Sándor* vépi őrsbeli (szombathelyi osztály) csendőr a szegedi vagy pécsi kerület területére. Kéri azon bajtársait, akik kölcsonös áthelyezésüket óhajtják, hogy címüket közöljék velük.

Helyreigazítás. Lapunk múlt számának 52. oldal 2. hátsó részén a 10—13. bekezdésekben sajtóhiba folytán a fillérszámok pengő összegekként vannak feltüntetve. Ennélfogva pl.: P 3.04 helyett 3.04 fillért, P 9.66 helyett 9.66 fillért stb. kell érteni.

**HEGEDŰ
HARMONIUM
TÁROGATÓ
CIMBALOM
HARMONIKA
CITERA**

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művészi javít, legjobb húrokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyár
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.
Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény.

Modern BUTORSZALON
ÜLLŐI-UT 14. BAROSS-UTCA 11.
Olcsó szolid kiszolgálás! Cégtul.: **Gáspár Nándor.**

Siessen személyesen megvásárolni a legjobb, extra erős kivitelű

DÜRKOPP *
lámpával és teljes felszereléssel

DIANA 220 pengőért!

KERÉKPÁRT 11 havi részletfizetésre. *

Ez a csendőrnek a legmegfelelőbb kerékpár.
Kapható: **KOVÁCS FERENCNÉL**
Szombathely, Király-utca 13. sz.

Órák **Gábor Lajos** **Ékszerek**
Budapest, V., Lipót-körút 30.
Kérjen órák és ékszerekből ingyen árjegyzéket, mely szerint 3—5 havi részletre vásárolhat. Készpénzfizetés mellett 10% engedmény.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt megfelelően honoráljuk. Kéziratot nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ívnek csak egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és könnyen olvasható írással írni. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát fölösleges beküldeni. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligéből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A Csendőrségi Lapok részére szánt pénzküldeményeket ne a szerkesztőségnek, hanem a Nemzeti Hitelintézet Budapest—Krisztinavárosi fiókjának tessék beküldeni (Postatakarékpénztári chequeszámla: 1672.). A szelvényen mindig jelezni kell, hogy az összeg a Csendőrségi Lapok folyószámlájára lett befizetve. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének Budapest, I. ker., Vár, Országház-utca 30. szám.”

Hazám. Ön a katonaságtól történt leszerelése után néhány napra már kérte felvételét a csendőrséghez. Felvételi ügyének elintézése elhúzódott úgy, hogy 4 napi megszakítással kezdte meg a csendőrségi szolgálatát. A megszakítás tehát fennforog, de, mert mindössze néhány napról van szó és az is az Ön hibáján kívül keletkezett, nyugdíjaztatása alkalmával

Szolgálati ügy } alkalmával sok időt és fáradságot takarít
Magánügy } meg, ha megbízható kerékpáron jár.

Kizárólag a m. kir. csendőrség véglegesített egyénei részére:

12 havi részletre Automata } 260 pengő Victoria } 240 pengő
Victoria Luxus } Praeciosa }

Még ma küldje el megrendelését vagy kérjen részletes ismertetést levelezőlapon.

KOVÁCS JÓZSEF

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18. sz.
Nyugati pályaudvar mellett. Telefon: L. 985—27.

Kerékpár, motorkerékpár, varrógép, sportcikk, gummiárúk. Csoportos alkatrész- és felszerelésrendeléseknél részletfizetés.

Legszebb

Legjobb

Legolcsóbb

PAP-lan **PAP**-lan **PAP**-lan

kárpitosárú,
vas- és rézbútorgyára

szőnyeg, pokróc, függöny, ágy- és asztalterítők, gyermekkoscsik, nyugszékek, leányszoba-, előszoba- és kertbútorok, ernyők és sátrak minden kivitelben kaphatók.

GICHNER JÁNOS

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 20. sz.
Nagy katalógust 4000 korona ellenében postán küldök.
A M. kir. Csendőrség kötelékébe tartozóknak 5% engedményt adok.

adjon be kegyelmi kérvényt, hogy katonai szolgálati ideje a nyugdíjába beszámítható legyen. Nem tartjuk kétségesnek, hogy kérelmének eleget fognak tenni.

M. M. tórn. Kisvárdá. Hadikölcsönkötvényeit nosztrifikáltatnia kellett volna, aminek már régen lejárt a határideje és utólagos nosztrifikálásra nincs lehetőség. Kötvényeit azért ne dobja el, mert nem egyedül van, aki így járt és a valorizáció kérdésének teljes megoldásáig nem lehet tudni, vajjon az ilyen jóhiszeműleg nosztrifikálatlan hadikölcsönkötvények sorsában is nem áll-e be valami változás. A helyzet ma az, hogy erre nincs semmi kilátás, de jöhet valami fordulat, amikor esetleg hasznát veheti a megőrzött kötvényeknek. Ha másért nem, de mint hazafias áldozatkészségének bizonyítékát is érdemes megőrizni.

Ráckeve. Mózer Elek (nem István) vitézesítésével kapcsolatban nevet változtatott: vitéz Bertóty Elek ny. őrnagy s lakóhelye Szeged. Kászonyi Zoltán (nem Lajos) ny. százados címe: Budapest, Paulay Ede-utca 67.

Arad. Czító Károly ny. altábornagy címe: Budapest, Rákóczi-út 6. I. 9. Pálffy Gábor ny. alezredes Ujfehértón. (Szabolcs várm.) lakik.

Karahomoki. Roykó Alfréd ny. alezredes címe: Budapest, VII., Rákóczi-út, Metropol szálló.

Sárréti csendőr. Nem teljesít szolgálatot, lakóhelye ismeretlen.

Zöldfa. Ismeretlenek.

Vitakozó. 1. Az sehol sincs előírva, hogy az őrsre beosztottak közül egy időben csak egyet lehet szabadságra elengedni. Ezt a kérdést a szolgálati viszonyok és érdekek figyelembevételével az előjárók esetéről-esetre szabályozzák. 2. Az új Szolgálati Utasítás úgy rendezi ezt a kérdést, hogy 9 főnyi létszámon alul csak az őrsparancsnok, 9-en felüli létszám esetén pedig az őrsparancsnok rendelkezései szerint ő és az őrsparancsnokhelyettes közösen teljesítik az ellenőrző szolgálatot. A hónap első napján fennálló tényleges létszám az irányadó egész hónapban. 3. Ha szolgálati kötelezettségének eleget tett, a pénzügyőrséghez átléphet. 4. Nagypihenő egyfolytában 6 óránál hosszabb nem lehet. A pihenők tekintetében az őrsparancsnokra vonatkozólag külön szabályok nincsenek.

Mátranovák. Valamennyien ismeretlen helyen tartózkodnak.

200.030 1. Cs-20. Utasítás III. 13. pontja értelmében a külszolgálatban távol levők hónap közben napibetétet nem kaphatnak vissza. Minden hónap végén, amikor a havi szolgálati órákat az őrsparancsnok összegezi, az előírt óraszám felül teljesített minden 24 órai külszolgálat után egy-egy napi étkezési betétet 20 fillér levonással vissza kell fizetni. Ilyen szempontból a helyben teljesített szolgálatok ideje a szolgálati órákba nem számítható be. 2. Önnek az őrsön az őrsparancsnok, annak helyettese és a szobaparancsnok előjárói. A többi magasabb rendfokozatúak feljebbvalói. Ha azonban a feljebbvaló szolgálatilag fellepve parancsot ad, ezt az alantos köteles foganatosítani éppen úgy, mintha ezt az előjárótól kapta volna.

Pontos és legjobb órák:

Doxa . . 350.000 K

Omega . 550.000 „

== 5 évi írásbeli jótállással ==

POLGÁR KÁLMÁN FIA műórák és ékszerész

Budapest, VII., Teréz-körút 5. I. em.

Arany- és ezüstórák, ékszer és ajándék tárgyak.

Részletfizetés bevezetve! * 30 éves cég

Kivételes árajánlat AEG MIGNON-ÍRÓGÉPRE.

Hogy a csendőrség igen tisztelt tagjainak a **Mignon-írógép** beszerzését még jobban megkönnyítsük, olyan feltételekkel hozzuk forgalomba, hogy a mai nehéz viszonyok mellett is könnyen elviselhessék. — Havi 10 Pengő részletfizetésre Ön már **Mignon-írógépen** írhatja jelentéseit és egyéb irnivalóit és ezzel tekintélyt szerez magának bajtársai előtt és elismerést följebbvalói részéről. A gép ára 176 Pengő + 2% forgalmi adó.

A csendőrség tagjainak továbbra is minden kötelezettség nélkül, teljesen díjmentesen megküldjük 30 napi próbára.

A csendőrség körében 800-an dolgoznak **Mignon-írógépen** a legnagyobb megelégedéssel, amely szám elegendő bizonyíték arra, hogy a gép az Ön céljaira is tökéletesen megfelel. Kiváló tisztelettel

Aeg Unio Magyar Villamossági Rt.

ÍRÓGÉP-OSZTÁLYA

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.

Taksony. Ha az elővezetendő megtagadja az engedelmisséget s amikor a járőr kijelentette az elfogását, akkor sem hajlandó a járőr rendelkezéseinek eleget tenni, sőt a bilincselés megpillantásakor kijelenti, hogy öt ember meg nem bilincseli, a járőrnek ezt tudomásul vennie és meghátrálnia semmi körülmények között sem szabad, de a fegyverhasználat kényszerűsége ebben a helyzetben még nem következett be, mert szavakkal kifejezett fenyegetés és ellenszegülés még nem ad jogot a fegyverhasználatra. A járőrvezető jelentse ki, hogy a megbilincselésnek és bekísérésnek meg kell történnie és figyelmeztesse az engedetlenkedőt, hogy támadó magatartást vagy ellenszegülést ne tanúsítson, mert fegyvert fog ellene használni. Ha a megismételt megbilincselési kísérlet alkalmával az illető megtámadja, vagy támadással veszélyesen fenyegeti a járőrt, a Szervezeti Utasítás 12. §-ának 1. pontja értelmében a fegyverhasználat jogos. A járőr egyik tagja természetesen csak azzal legyen elfoglalva, hogy a fegyverhasználatra készen figyelje minden mozdulatát az engedetlenkedőnek, hogy a megbilincselést megkísérlő járőrtársát a bekövetkező támadással szemben egy pillanat alatt védeni tudja. Nem hiszszük, hogy egy erélyesen és ügyesen fellépő járőr fegyverhasználat nélkül is meg ne bírjon bilincselni egy fegyvertelen embert, még ha az maga Herkules volna is, vagy ha használna is fegyvert, az ne a legenyhébb fegyverhasználat lenne, mert nagyon ritka eset az, amikor az engedetlenkedő hirtelen olyan támadólag lép fel a járőr ellen, hogy ezt esetleg súlyosabb fegyverhasználat is indokolt lenne kivédeni. De ha ez mégis előfordulna, ettől sem szabad a járőrnek visszariadnia, mert hamarosan lejártná a csendőrség tekintélyét az, ha a járőrök törvényes alapon álló akarataknak nem tudnának minden körülmények között érvényt szerezni.

Abrahám tiszthelyettes, Pécs. Csiskó Miklós főtanácsnok a budapesti honvéd városparancsnokságnál teljesít szolgálatot.

Oroszfa. Szívesebben közöljük a közelmúlt években folytatott és tanulságot adó nyomozásokat, de a régi nyomozások leírásait is felhasználjuk, ha tanulságosak. Küldje be.

Bukaresti békekötés. 4 év, 6 hó és 1 napi összefüggő nyugdíjképes állami szolgálat után végkielégítésre igényjogosult. Önnök pedig ezt is meghaladó, beszámítható szolgálati ideje van, végkielégítésre tehát számot tarthat.

V. J., Tornyosnémeti. 1. A honvédséghez csak rendfokozat nélküli honvédként léphet be. Fizetése ennek megfelelő. A honvédség kötelékében teljesített háromévi szolgálat után beadhathja nősülési kérvényét. Az arának erkölcsileg kifogástalannak kell lennie s amellet meg kell felelnie annak az anyagi kívánalomnak, hogy a házasságkötés által az illető honvéd anyagi helyzete előnyösen változzék meg. Lakásnak, kelenyének, bútornak lennie kell és az apósának köteleznie kell magát arra, hogy havonta bizonyos segélyezésben részesíti az új házaspárt. Ez a segélyezés nem csak pénzben, hanem természetbeni szolgáltatással (hízott sertés, liszt, stb.) is történhetik. 2. Az előző pontban megmondottuk, hogy rendfokozatát nem tartja meg, ez vonatkozik az őrmesteri rendfokozatra is. Nők csak a honvédelmi miniszter előzetesen kikért engedélye alapján vehetők fel a honvédség kötelékébe. 3. Utlevélt a szolgabírói hivatal útján az alispáni hivataltól kell kérnie.

Haladás a cél felé. 1., 2. Ha a bírói végrehajtói vizsgára készülni s a vizsgát letenni szándékozik, meg kell jelentenie örskihallgatáson, hogy őrsparancsnoka ezt a kérelmét felterjesztesse. Ha azután a vizsgát engedélyezték, s annak megfelelt, legokosabban teszi, ha kötelezőjének lejártá előtt szolgálati úton nyújtja be a pályázatát, mert így esetleg kötelezőjének leteltével közvetlenül léphet át bírósági, tehát egyéb állami szolgálatba s így a csendőrségnél töltött szolgálati ideje a nyugdíjába beszámít. Hogy a pályázathoz milyen okmányok szükségesek, azt csak az a hatóság mondhatja meg, amelyik a pályázatot kihirdeti. 3. Olvassa el lapunk folyó évi 1. számában „K. J. B.” jelűre küldött üzenetünket.

Fábián tiszthelyettes, Vaszar. Az „Első biztosító intézet katonai szolgálat esetére Ó. cs. és kir. Fensége, József főherceg védnöksége alatt” felszámolás alatt áll. Címe: Budapest, Károly-körút 3. Részletes felvilágosításért forduljon oda.

Írógépek, írógépkellékek

a legolcsóbb árban

Beér Sándornál

Budapest, V., Gróf Tisza István-u. 5. Telefon: 972-54

• Csendőrtisztek és altisztek figyelmébe! •

LANÁRIA POSZTÓGYÁR R.-T.

BUDAPEST

V. KER., FALK MIKSA-UTCA 20. SZ.

3 havi részletfizetésre szállít félfinom zubbony-nadrág szövetet leszállított áron. —

Több mint 31 év óta a világot uraló eredeti angol

The Champion kerékpárokat

3 évi jótállással havi 20 P részletre, kerékpáralkatrészeket, lánc, pedál, nyergeket nagyban gyári árban, külső gummik 6-80 pengőtől, belsők 2-10 pengőtől, Motóbécane francia motorkerékpárokat 840 pengőért szállítunk.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és motorgyárosok Nagy árjegyzék 500 képpel ingyen. Budapest, VIII. József-körút 41.

BÚTOR részletre **Ó** Budapest **3.**
okszón VI., **Ó**-utca

Postások és rendőrség szállítója.

12 havi részletre kaphat háló-, ebédlő-,
úriszoba és konyha-
bútort a legolcsóbbtól a leg-
drágább kivitelig.
BLEIER Rákóczi-út 30. felemelet.

FIGYELEM! A m. kir. Csendőrség legolcsóbb beszerzési forrása. **FIGYELEM!**

Mindenfajta

CIPÓT + CSIZMÁT készpénzáron vásárolhat **hathavi lefizetésre**

Nyomtatvánnyal és felvilágosítással készséggel szolgál a

NORMA CIPŐKERESKEDELMI R.-T.

Telefon 79-79. Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér 13. szám. Telefon 79-79.

Karácsonyfalva. A nyugdíjjogosultságot 9 év, 6 hó és 1 napi, megszakítás nélküli szolgálatteljesítés után már megszerzte. Az Ön nyugdíjidejébe a katonai szolgálati ideje is beszámít, mert megszakítás nélkül jött át a csendőrséghez. A nyugdíjba beszámítható idő pontos beszámítására megtalálja az adatokat lapunk 1924. évi 9. számában „F. J. tiszthelyettes, Nagyoroszi” jellegre küldött üzenetünkben.

Kék ibolya. 1. A csendőrség tagjai felett büntető ügyekben kivétel nélkül minden esetben csak a honvédbíróságok ítélezhetnek, fegyelmi fenyítéseket pedig csak az előjárók szabhatnak ki, a polgári büntető bíróságok hatáskörébe tehát esendő egyáltalában nem tartozik. 2. A fiatal csendőrök nagyrésze már nem a katonaságtól jött a csendőrséghez, hanem közvetlenül a polgári életből. Az általános védkötelezettséget az entente eltörölte s csak toborzás útján fenntartott, szűkre korlátozott zsoldos hadsereget engedélyezett, ezért a csendőrségnek is közvetlenül a polgári életből kell utánpótlásról gondoskodnia. A két évi próbaszolgálat katonai kiképzéséről is gondoskodjuk, olyan mértékben természetesen, amilyenre a csendőrségnél szükség van. Ezek után megérthető, hogy tekintet nélkül arra, volt-e valaki katona, vagy sem, hat évi esendőrségi szolgálat után őrmesterré előléptethető, ha arra egyébként érdemes és alkalmas.

Érdekelt. 1. Ha a postai küldeményeket nem a postahivatal kézbesíti az őrsre, akkor kézbesítési díjat nem számíthat fel. 2. Az 1–20 koronás bankjegyeket csak folyó évi június 30-ig és csak a Nemzeti Bankban lehet beváltani.

Tolna. Ha tényleges szolgálatra újból alkalmasnak érzi magát, erre vonatkozó kérelmét az illetékes gazdasági hivatal útján terjessze fel a belügyminiszter úrhoz (VI. e. osztály). 2. Miskolc, Fodobay-telep, Eperjesi-út 3/3.

Sz. J., Hajdúnánás. 1. Takarékpénztárban elhelyezett pénz csak a névértéknek megfelelően átszámított pengőket ér. Hogy mikor és hogyan fogják ezeket a pénzeket valorizálni, azt ma még nem tudja senki sem.

M. J. törzsrőmester, Ibafa. Az elsőt nem találjuk, valószínűleg helytelen nevet írt. Várady Géza ny. tábornok címe: Budapest, IX., Pipa-utca 6. I. 8.

Antracén. Nemessége elismerését 1 pengő 60 fillér okmánybélyeggel fészertelt kérvényben a belügyminiszter úrtól kell kérnie szolgálati úton. Kérvényéhez csatolnia kell: 1. 1848 előtt élt valamelyik ősenek nemességét elismerő hivatalos iratot (vagy annak másolatát). Ennek az iratnak nem kell kifejezetten arra vonatkoznia, hogy az illető őse nemes volt, hanem az is elég, ha ősenek nemesi mivolta az iratból kivehető, ha tehát az irat őt nemesként tárgyalja. 2. Saját keresztlevelét. 3. Ha nős, házassági anyakönyvi kivonatát. 4. Atyja, nagyatya, dédátya, stb. 2. és 3. pont alatt tárgyalt okmányait mindaddig, amíg ezzel a sorozattal eljut addig az ősig, akinek a nemességét az 1. pontban tárgyalt irat elismeri. Egyszóval azt kell igazolnia, hogy ettől az őstől egyenesen és törvényesen származik. Ha azután egyéb okmányai is lennének, amelyek nemességének igazolására alkalmasak, természetesen azokat is csatolja kérvényéhez.

Garaiak. 1. Ha a járőr veszélyes gonosztevőt üldöz, elkerülheti a szántóvető lovat, vagy a csónakázó csónakját, de önkényesen, erőszakkal nem veheti el azokat még veszélyes gonosztevő üldözése céljából sem. A gyakorlat azt mutatja, hogy a csendőr hasonló kérelmét mindig szívesen teljesíti az, akihez fordul, erőszakkal azonban az ellenkező eredményt érné el, ami különben is súlyos megsértése volna a tulajdonjognak és visszaélésekre is alkalmas adhatna. 2. „Egyén” alatt az embert (egy embert) értjük. Ez aztán lehet férfi, nő, öreg, fiatal, gazdag, szegény, stb., stb. 3. Ha a keresztény, buddha, pogány, stb. vallások árnyalatait is tekintetbe vesszük, több száz vallás van a világon. Amerika, a szertelenségek hazája, még manapság is termeli az újabb és újabb vallásokat. 4. Kérését megfordítva, azt mondjuk meg, hogy mely vallások vannak elismerve hazánkban. A törvényesen bevett és elismert vallások: római kat., görög kat., görög kel. szerb és román, ref., ev., unitárius, izraelita, baptista, izlám. Törvényesen el nem ismert, úgynevezett túrt vallás a methodista és az ad-

SÁRGA JÁNOS

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

cs. és kir. udvari szállító

IV., KIGYÓ-UTCA 5. Klotild-palota

Brillians, aranyékszerek. Ezüstárak. Verseny- és dísz tárgyak. Evőeszközök. Elsőrendű, mindennemű svájci órák a legjutányosabb áron. Kedvező részletfizetés mellett is. Óra- és ékszerjavítások. Saját műhely.

CSENDŐR-

tisztek, altisztek

és azok családtagjai

nyolc havi részletfizetésre készpénzáron

a következő cikketeket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha- szöveteket, bélésárukat, vásznat, sifont, zefireket, és egyéb vászonárukat, női s férfifehérműveket készen és rendelésre,	törülközőket, abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, kesztyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függő- göny és függönykelméket,
---	--

uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket, selymeket, valamint díszpárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1927 április hó 1-ével kezdődnek.

Elsőrendű német gyártmányú

kerékpárok és varrógépek

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók.

Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalatnál

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 83-85 SZ.

Telefon 980-22.

BÚTORCSARNOK

ERNST GYULA, BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 33

(Klauszál-utca sarok)

Mindentéle bútörök és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

Underwood, Royal, Remington stb.

írógépek 12 havi részletfizetésre, készpénz áron, az összes rendszerű gépek becserelése és vétele (csak Mignon-t nem) szakszerű javítása. Írógépkellékek stb.

NÉMETH LÁSZLÓ

Írógépbehozatali és Kereskedelmi Vállalata

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 12.

(törvényszék mellett)

ventista. Van azután 1—2000 nazarénus, de ezek laza egyházi szervezetekben élnek. Egyénileg általában szabad a vallásgyakorlat hazánkban, a gyülekezési jog szabályozása a belügyminiszter hatáskörébe tartozik. Megemlítjük még az üdv hadseréget, amely lényegében nem is vallás, hanem társadalmi célokat sajátos szokások keretében szolgáló szervezet, tulajdonképpen felekezeti szervezet nélkül. 5. Bizonyosan kizárólag a járőrvezető érdeme, hogy a nyomozás eredménnyel járt, s nála nemcsak a fáradságos szolgálatot, hanem a leleményességet, körültekintést és egyéb olyan értékes tulajdonságokat jutalmaztak dícsérettel, amelyeknek kifejtésében a másodcsendőrnek ebben az esetben valószínűleg nem volt érdeme. Ha a csendőröknek csak a fáradságos szolgálattaljesítésért jutalmazták dícsérettel, akkor az egész testületet egy összefoglaló dícséret okirattal kellene megdícsérni, mert a fáradságos munkától minden tagja alaposan kivési a maga részét ezen a téren ma ez, holnap az tesz többet az átlagnál, a sor mindenkire rákerül. Szép dolog a becsvágy, de Ön még olyan fiatal tagja a testületnek, hogy Önnek elsősorban arra a dícséretre kell érdemeket szereznie, amely — a szerénységért jár ki mindenkinek és mindenkitől s ami, higgye el nekünk, nem utolsó az elismerések sorában.

Csallóköz. 1. Közben megjelent a folyó évi 1—3. számunk, annak hírrovatában bizonyosan megtalálta kérdésére a választ. 2. Olvassa el mai számunkban „Németi“ jellegűre küldött üzenetünket.

Németi. A folyó évi 2. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 74.862/1.1927. H. M. számú honvédelmi miniszteri körrendelet vonatkozik a csendőrség tagjaira is. Jelentkezni csak azoknak lehet, akiknek igényjogosultságuk van, vagy legalább is az annak kérelmezéséhez szükséges 11 év 6 hónapi szolgálatuk megvan. A kérvényeket szolgálati úton kell felterjeszteni a belügyminiszter úrhoz (VI. c. osztály). Családi körülményeire való tekintettel igazán sajnáljuk, hogy ennek a lehetőségétől Önt még évek választják el.

Jó hazafi. Az aradi vértanúk képét esetleg megkaphatja a Solymosi képszalonban (Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 8.). Másfelé hiába kutattunk utána, mindenütt kifogyott.

Quo vadis. 1. 2. Válasz a legutóbbi számunk Csendőr Lekszikron rovatában.

Lehullott a falevél. 1. Azt mi is szeretnők tudni. 2. A villanyt nem azért vezették be, hogy Önök leszereljék, amíhez önhatalmilag nincs joguk. Az a kis ráfizetés megéri azt, hogy nem kell a petróleumlámpa mellett vakoskodni. Örüljenek neki, hogy van villanyvilágításuk, ami mellett közel sem romlik annyit a szem, mint egyéb világítás mellett. S ez néhány fillért mégis csak megér. A világítás költségeit a használatban álló körték számarányában kell elosztani. Ha tehát a közgazdálkodásnak 5 körtéje van, de abból csak három használ, csak erre a 3 körtére eső hányadot fizeti. 3. Válasz a legutóbbi számunk Csendőr Lekszikron rovatában. Jelégéje még így helyresimogatva is nagyon tarka. Figyelje meg a többi jelégéket, talál közöttük néhány, mintának igen alkalmasat.

Ipolytarnóc. Válasz a legutóbbi számunk Csendőr Lekszikron rovatában.

Villányi örs. Válasz a legutóbbi számunk Csendőr Lekszikron rovatában.

K. A. csendőr. 1. 2. Válasz a Csendőr Lekszikron rovatunkban. 3. Nem tudjuk, miért írta meg ezt nekünk?

Pórcsalma. Válasz a Csendőr Lekszikron rovatunkban.

Többek érdeke. 1. 2. Bizony, ez többek és pedig nagyon sokan érdeke, de mert mindkét kérdés a valorizáció körébe tartozik, felvilágosítást nem tudunk adni, mert nekünk sem tudja azt megadni ma még senki sem. 3. 4. 5. Válasz a Csendőr Lekszikron rovatunkban.

101. Rábacsécsén. 1. 2. Válasz a Csendőr Lekszikron rovatunkban. 3. Kötelezője jövő hónap 31-én jár le. 4. Nem.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas r.-t. nyomdája Budapesten, V., Honvéd-u. 10. sz.
(Telefon: 5—67, 5—68, 5—69.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

ÉRTESÍTÉS! A csendőrtiszti és alliszti kar ruházati igényléseinek új ügyrendje a K. O. G. Sz.-nál.

Tudvalevőleg a M. kir. Büm. 7861/1926. VI. sz. rendelete szerint a Közalkalmazottak Országos Gazdasági Szövetkezetével megállapodást létesített, mely szerint a „KOGSz“ a m. kir. csendőrségnek állandósított tagjait, tisztiket és altisztiket, kedvező fizetési feltételek mellett **kedvezményes áron, jó minőségű ruházati cikkekkel** látja el, megfelelő ellenőrzés mellett, hasonló módon, mint a Honvéd Nyugdíjjárulék Alap tagjait, a M. kir. Honvédelmi Miniszteriumnak a KOGSzal kötött szerződése szerint.

Immár közel kétéves működés folyamán, már a forgalom nagyarányú és folytonos növekedése által is igazolódott, hogy közszükséglet volt egy olyan ruházati intézmény, olyan részletüzlet alapítása, mely megfelelő hatósági felügyelet alatt működve, mentesíti a közalkalmazottakat, kiket szerény jövedelmük a részletre való vásárlásra utal, az ellenőrzés alatt nem álló felburjánzó részletüzletek esetleges áruzsorájától.

A kétéves tapasztalat folyamán kívánatosnak bizonyult a hiteligenylési eljárás egyszerűsítése, új ügyrend kiadása. Az új ügyrendet, melyet a M. kir. Büm. február hó 11-én kelt 110157/926. VI/b. sz. rendeletével jóváhagyott, főbb pontjaiban a következőkben ismertetjük.

Vásárlás részletfizetésre. Minden véglegesített tagnak 2 havi havidíj, illetve zsold összegéig terjedhető áruhitel engedélyezhető 6 havi részletfizetésre.

Az áruhitel igénylést a KOGSz központjában, bármely vidéki, erre meghatalmazott alkalmazottjánál, vagy a hiteligenylő illetékes Gh-ánál kell beadni, az e helyeken készenlétben levő űrlapok felhasználásával. A Gh-nak a hiteligenylésre kiállított válaszlappja alapján a KOGSz az igényjogosultnak megfelelő személyazonossági

igazolás mellett bevásárlási könyvet ad ki. Vásárlások rendszerint a bevásárlási könyv alapján történhetnek.

Sürgős és személyes bevásárlás esetén a KOGSz központja rendszerint engedélyezheti, hogy válaszlapp beérkezett a Gh-tól be nem várva, az áru „Kötelező nyilatkozat“ kiállítása és a csendőr-igazolvány bemutatása ellenében kiadások. E rendelkezés a Gh-tól távol állomásozó és más kikülönített csendőrségi személyeknek is lehetővé teszi, hogy a megrendelt árukhoz haladéktalanul hozzájussanak. Bevásárlási könyv azonban, melynek alapján az ott bejegyzett családtagok is vásárolhatnak, csak a válaszlapp beérkezése után állítható ki.

Az áruhitel nyújtása a vidéki állandó KOGSz fiókokban ugyanúgy történik, mint a központban.

A KOGSz a legutóbbi hónapokban áruáraktárát nagy arányban kibővítette, gyárosokkal kötött újabb szoros kapcsolatok által gondoskodott, hogy tagjait a legelső forrásból, a legjobb áruval, lehetőleg legolcsóbban tudja mindenmemű ruházati cikkekkel, ág-, asztalneműekkel és egyéb textilárúkkal, a központban tüzelő anyaggal is, ellátni.

Állandó fiókok működnek: Székesfehérvár, Rákóczi-út 5. Pécs, Kazinczy-u. 2. Szeged, Aradi-u. 5. Debrecen, Simonfi-u. 7. Miskolc, Kossuth-u. 1. Győr, gr. Tisza István-tér 5.

E fiókok folyton növekvő forgalma bizonyítja, hogy közszükségletnek felelnek meg.

A megyék székvárosaiiban kirendeltségek szerveztettek, melyek a vidék szükségleteit vannak hivatva ellátni. Nagyobb számú utazó van alkalmazva, kik árumintákkal szolgálnak vidéki tagoknak és rendeléseket közvetítenek.